

LOVČEN BANKA^{AD}

JAVNO OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA

O POSLOVANJU BANKE ZA 2021. GODINU

31. maj 2022. godine

Sadržaj

UVOD	4
1. FINANSIJSKI IZVEŠTAJI	4
2. CILJEVI I POLITIKE UPRAVLJANJA RIZIKOM	5
2.1. Strategije i politike upravljanja svim vrstama rizika	5
2.2. Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima	6
2.3. Obim i vrsta sistema izvještavanja i mjerenja rizika	8
2.4. Zaštita od rizika i ublažavanje rizika, strategije i postupci za praćenje stalne efektivnosti zaštite od rizika i ublažavanja rizika	9
2.5. Izjava Upravnog Odbora o primjerenosti mehanizama za upravljanje rizičnim profilom i strategiji kreditne institucije	12
3. SISTEM UPRAVLJANJA.....	12
4. KONSOLIDACIJA.....	14
5. REGULATORNI KAPITAL (SOPSTVENA SREDSTVA)	14
6. PODACI O KAPITALNIM ZAHTJEVIMA I IZNOSI RIZIKOM PONDERISANIH IZLOŽENOSTI	19
7. PODACI O IZLOŽENOSTI KREDITNOM RIZIKU DRUGE UGOVORENE STRANE	29
8. PODACI O KONRACIKLIČNOM BAFERU KAPITALA	29
9. PODACI O IZLOŽENOSTI KREDITNOM RIZIKU I RIZIKU RAZVODNJAVANJA	29
10. PODACI O OPTEREĆENOJ I NEOPTEREĆENOJ IMOVINI	37
11. PODACI O PRIMJENI STANDARDIZOVANOG PRISTUPA	37
12. PODACI O IZLOŽENOSTI TRŽIŠNOM RIZIKU	39
13. PODACI O UPRAVLJANJU OPERATIVNIM RIZIKOM	40
14. PODACI O KLJUČNIM INDIKATORIMA	40
15. PODACI O IZLOŽENOSTI RIZIKU KAMATNE STOPE IZ POZICIJA KOJIMA SE NE TRGUJE	41
16. PODACI O IZLOŽENOSTI POZICIJAMA SEKJURITIZACIJE	41
17. PODACI U VEZI POLITIKE PRIMANJA	41
18. PODACI O KOEFICIJENTU FINANSIJSKOG LEVERIDŽA	43
19. PODACI U VEZI ZAHTJEVA ZA LIKVIDNOŠĆU	43
20. PODACI O PRIMJENI IRB PRISTUPA NA KREDITNI RIZIK	44
21. PODACI U VEZI PRIMJENE TEHNIKA UBLAŽAVANJA KREDITNOG RIZIKA.....	44
22. PODACI U VEZI PRIMJENE NAPREDNIH PRISTUPA ZA OPERATIVNI RIZIK.....	50
23. PODACI U VEZI PRIMJENE INTERNIH MODELA ZA TRŽIŠNI RIZIK	50

UVOD

U skladu sa članom 237 Zakona o kreditnim institucijama ("Službeni list Crne Gore", br. 072/19 od 26.12.2019, 082/20 od 06.08.2020, 008/21 od 26.01.2021) i Odlukom Centralne Banke Crne Gore o javnom objavljivanju podataka o kreditnoj instituciji „Službeni list CG”, broj 2/12), Lovćen banka AD Podgorica (u daljem tekstu: Banka) javno objavljuje podatke o svom finansijskom stanju i poslovanju sa stanjem na dan 31.12.2021. godine.

Predmet javnog objavljivanja su **materijalno značajni podaci** i informacije koji su prethodno usvojeni od nadležnih organa Banke, posebno podaci:

- podaci o regulatornom kapitalu
- podaci o kapitalnim zahtjevima i iznosi rizikom ponderisanih izloženosti
- podaci o izloženosti kreditnom riziku druge ugovorne strane
- podaci o kontracikličnom baferu kapitala
- podaci o izloženosti kreditnom riziku i riziku razvodnjavanja
- podaci o opterećenoj i neopterećenoj imovini
- podaci o primjeni standardizovanog pristupa
- podaci o izloženosti tržišnom riziku
- podaci o upravljanju operativnim rizikom
- podaci o ključnim indikatorima
- podaci o izloženosti pozicijama sekjuritizacije
- podaci u vezi politike primanja
- podaci o koeficijentu finansijskog leveridža
- podaci u vezi zahtjeva za likvidnošću
- podaci o primjeni IRB pristupa na kreditni rizik (ako je primjenljivo)
- podaci u vezi primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika
- podaci u vezi primjene naprednih pristupa za operativni rizik
- podaci u vezi primjene internih modela za tržišni rizik.

Ovaj dokument ne sadrži zaštićene i povjerljive informacije čije bi javno objavljivanje ugrozilo konkurentsku poziciju Banke, kao i informacije koje se odnose na lica koja stupaju u ugovorne odnose sa Bankom čija je povjerljivost obavezujuća za Banku.

Izveštaj se javno objavljuje na internet stranici Banke.

1. FINANSIJSKI IZVEŠTAJI

Finansijske iskaze Banka objavljuje u posebnom dokumentu Finansijski iskazi Lovćen Banke za 2021.godinu sa mišljenjem nezavisnog revizora i Godišnji izvještaj Lovćen Banke za 2021. godinu na svojoj internet stranici <http://www.lovcenbanka.me/me/lovcen-banka/o-nama/izvjestaji-o-poslovanju>

2. CILJEVI I POLITIKE UPRAVLJANJA RIZIKOM

2.1. Strategije i politike upravljanja svim vrstama rizika

Jasna, konkretna i adekvatno implementirana Strategija upravljanja rizicima je ključni alat za fino podešavanje i sprovođenje Strateškog plana poslovanja Banke. Definisanje apetita za rizikom uz uspostavljanje limita izloženosti rizicima po poslovnim linijama i održavanje adekvatnog sistema upravljanja rizicima, omogućava organima upravljanja Banke da nadgledaju preuzimanje, kontrolu i transfer rizika na nivou cijele organizacije tokom sprovođenja Strateškog plana poslovanja.

Interna akta o upravljanju rizicima postavljena su na tri nivoa :

- Strategija upravljanja rizicima;
- Politike upravljanja pojedinačnim rizicima i
- Procedure i metodologije upravljanja pojedinačnim rizicima, kao i uputstva.

Strategija upravljanja rizicima je strateški alat za definisanje maksimalnog nivoa rizika koji je Banka spremna da preuzme tokom perioda ostvarivanja svoje strategije poslovanja i operacionalizacije svojih poslovnih ciljeva.

Politike upravljanja pojedinačnim rizicima predstavljaju osnovna interna akta koja opisuju principe operativnog tretiranja svake značajne izloženosti riziku, koja propisuju jasne linije nadležnosti i odgovornosti za upravljanje pojedinačnim rizicima na nivou Banke, proces upravljanja rizicima, kao i osnovne smjernice vezane uz rizike a koje su na metodološki detaljan način opisane u sklopu ostalih internih akata u Sektora za upravljanje rizicima i problematičnim plasmanima.

Procedure i metodologije upravljanja pojedinačnim rizicima uključuju set internih akata koji detaljnije propisuju podsisteme upravljanja pojedinačnim rizicima, metode i okvirna pravila koja se primjenjuju u pojedinom procesu. One, u osnovi, uključuju:

- Skup priručnika i procedura za tehnike upravljanja rizicima,
- Uputstva za izradu izvještaja o izloženosti riziku, itd.

Najznačajnija interna akta kojima se definiše upravljanje svim rizicima od strateškog do tehničkog nivoa su:

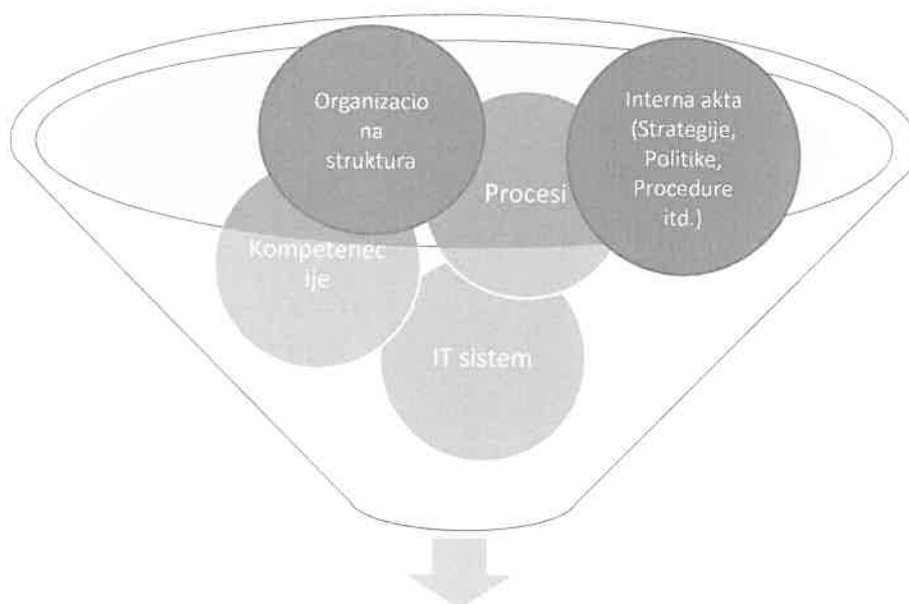
- Strategija upravljanja rizicima;
- Strategija upravljanja kapitalom;
- Strategija za nekvalitetne izloženosti;
- Politika upravljanja kreditnim rizikom;
- Politika upravljanja rizikom likvidnosti;
- Politika upravljanja deviznim rizikom;
- Politika upravljanja operativnim rizikom;
- Politika upravljanja rizikom koncentracije;
- Politika upravljanja rizikom zemlje;
- Politika objavljivanja podataka i informacija;
- Politika upravljanja kamatnim rizikom iz pozicija kojima se ne trguje;
- Politika upravljanja visokorizičnim izloženostima;
- Okvir za upravljanje socijalnim i ekološkim rizicima;
- Procedura za upravljanje kreditnim rizikom privrednih subjekata;
- Procedura za upravljanje kreditnim rizikom retail-a;
- Procedura poslovanja banke sa licima povezanim sa bankom;
- Procedura upravljanja rizikom likvidnosti;
- Procedura upravljanja operativnim rizikom;
- Procedura o upravljanju rizicima koji su povezani sa eksternalizacijom;
- Procedura o vrstama i tehnikama ublažavanja kreditnog rizika;
- Procedura za upravljanje tržišnim rizicima;
- Procedura za upravljanje kamatnim rizikom iz pozicija kojima se ne trguje;
- Procedura o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke;
- Procedura za upravljanje kolateralima;
- Procedura upravljanja rizikom zemlje;
- Metodologija za utvrđivanje ispravki vrijednosti bilansne aktive i rezervi za gubitke po vanbilansnim stavkama; Brojna uputstva i metodologije kojima su razrađene politike i procedure do nivoa tehničkih detalja i instrukcija za postupanje.

2.2. Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima

Funkcija kontrole rizika sadrži slijedeće poslove:

- a) redovnu i ad hoc analizu/procjenu/mjerenje rizika kojima je Banka izložena (uključujući i sprovođenje testiranja otpornosti na stres);
- b) praćenje/monitoring rizika kojima je Banka izložena;
- c) izvještavanje organa odlučivanja u Banci, kao i eksternih stakeholdera (supervizora, spoljnih revizora itd.) o izloženosti Banke rizicima i
- d) učestvovanje u izradi, unaprijeđivanju, primjeni i nadzoru nad funkcionisanjem metoda i modela za upravljanje rizicima.

Sistem upravljanja rizicima obuhvata:

Sistem upravljanja rizicima

- ❖ **Organizacionu strukturu** - Banka je uspostavila jasnu organizacionu strukturu sa dobro definisanim, preglednim i doslednim linijama nadležnosti i odgovornosti unutar Banke na način da se izbjegne sukob interesa, a uvažavajući vrstu, obimu i složenost poslova koje Banka obavlja, kao i rizicima koji su svojstveni modelu poslovanja i aktivnostima Banke. Uspostavljena organizaciona struktura omogućava efikasnu komunikaciju i saradnju na svim organizacionim nivoima, uključujući odgovarajući tok informacija u Banci, uspostavlja jasan i dokumentovan proces donošenja odluka i ograničava i sprečava sukob interesa¹
- ❖ **Interna akta** - Postupke, kriterijume i načine mjerenja, procjene i upravljanja, kao i izvještavanja o rizicima Banka propisuje svojim aktima, u skladu sa pozitivnim propisima, standardima i pravilima struke kako je detaljnije opisano u narednim poglavljima Strategije.
- ❖ **Procese** – Banka je uspostavila sveobuhvatne procese (uključujući i monitoring od strane Nadzornog odbora i njegovog savjetodavnog tijela Odbora za reviziju i rizike) sa precizno definisanim kontrolnim mehanizmima za identifikaciju, procjenu, mjerenje, praćenje, analiziranje i kontrolu materijalno značajnih rizika, kao i za procjenu adekvatnosti internog kapitala i interne likvidnosti u skladu sa svojim rizičnim profilom.
- ❖ **Kompetencije** – Banka je odredila zaposlene uključene u sistem upravljanja rizicima sa potrebnim stručnim znanjem i profesionalnim iskustvom u upravljanju rizicima u čije stručno usavršavanje kontinuirano ulaže. Za nosioce ključnih funkcija iz domena

¹ Vidjeti detaljnije u Pravilniku o sprječavanju i upravljanju konfliktom interesa

upravljanja rizicima će se vršiti redovne procjene primjerenosti u skladu sa Politikom primjerenosti Banke.

- ❖ **IT sistemi** – kvalitetni, pouzdani i efikasni IT sistemi su preduslov za efikasno i efektivno upravljanje i kontrolu rizika. Postojeći IT sistemi, međutim, zahtijevaju značajnu nadogradnju i optimizaciju u dijelu prikupljanja podataka kako bi se obezbijedio integritet i pouzdanost podataka.

2.3. Obim i vrsta sistema izvještavanja i mjerenja rizika

Banka izvještava sveobuhvatno i blagovremeno o rizicima kojima je izložena u svom poslovanju. Izvještavanje se sprovodi u skladu sa zahtjevima i pravilima Centralne banke Crne Gore i zahtjevima eksternih povjerilaca. Pored izvještavanja za eksterne zainteresovane strane, sistem sveobuhvatnog i blagovremenog izvještavanja uspostavlja se u okviru Banke u skladu sa potrebama višeg rukovodstva i organa upravljanja Banke. U okviru ovog sistema, izvještavanje se sprovodi za više rukovodstvo Banke, organe upravljanja i organizacione jedinice zadužene za praćenje pojedinačnih rizika i kontrolu limita, kao i ispunjavanje smjernica u politikama, procedurama, planovima i strategijama iz oblasti upravljanja rizicima i ostalim dokumentima koji se tiču poslovanja Banke.

Osnovni cilj izvještavanja je obezbjeđenje pravovremenih, tačnih i dovoljno detaljnih informacija koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka, odnosno za sigurno i stabilno poslovanje.

Procjenu materijalnosti rizika Banka sprovodi kao temeljni dio postupka procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala (u daljem tekstu ICAAP-a).

Metodologija (sastavni dio ICAAP-a) za utvrđivanje materijalne značajnosti rizika utvrđuje materijalnost pojedinih rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju.

Metodologija se sastoji od:

- ✓ procjene vjerovatnoće i intenziteta svakog pojedinačnog rizika na aktivnosti u okviru definisanih poslovnih linija;
- ✓ analize uticaja rizika na aktivnosti u okviru definisanih poslovnih linija;
- ✓ određivanja materijalne značajnosti rizika kojima je Banka izložena.

Internom metodologijom se utvrđuje materijalna značajnost izloženosti Banke pojedinačnim rizicima, koji će biti uključeni u ICAAP.

Na osnovu definisanih kvalitativnih i kvantitativnih kriterijuma ekspertskom metodom Banka procjenjuje vjerovatnoću i intenzitet svakog pojedinačnog rizika po svakoj od definisanih poslovnih aktivnosti i kreira matricu vjerovatnoće i intenziteta rizika.

Banka uspostavlja sistem izvještavanja putem adekvatnog informacionog sistema. Adekvatnost informacionog sistema ogleda se u obezbjeđenju podataka za blagovremeno i kontinuirano identifikovanje, mjerenje, praćenje i izvještavanje o rizicima, a Sektor informacionih tehnologija je odgovoran za uspostavljanje ovakvog sistema. Pravovremeno izvještavanje omogućava poređenje tekuće izloženosti različitim tipovima rizika sa definisanim limitima, procjenu stanja, promjenu trenda izloženosti rizicima, kao i formiranje pretpostavki koje će se koristiti pri upravljanju rizicima. Podrška informacionog sistema se ogleda i u pravovremenom dostavljanju izvještaja nadležnim organima o izloženosti Banke različitim tipovima rizika.

2.4. Zaštita od rizika i ublažavanje rizika, strategije i postupci za praćenje stalne efektivnosti zaštite od rizika i ublažavanja rizika

Banka redovno mjeri odnosno procjenjuje rizike koje je identifikovala u svom poslovanju. Mjerenje podrazumijeva primjenu kvalitativnih i kvantitativnih metoda mjerenja koje omogućuju uočavanje promjena u profilu rizika i procjenu novih rizika.

Politikama upravljanja pojedinim rizicima Banka se definišu koje metode će koristiti kao minimum prilikom mjerenja rizika, a procedurama i/ili upustvima odnosno metodologijama detaljno opisuje odabrane metode.

Kontrola rizika podrazumijeva diversifikaciju, limitiranje izloženosti pojedinim rizicima, prenos, smanjenje i/ili izbegavanje rizika, a Banka ga sprovodi u skladu sa rizičnim profilom i sklonošću ka rizicima.

Banka je identifikovala i definisala ključne rizike kojima je izložena u svom poslovanju:

“Čisti “kreditni rizik uključuje – rizik neplaćanja (engl. default risk) kao rizik gubitaka u poslovanju Banke i negativnog uticaja na kapital Banke zbog dužnikovog neispunjavanja obaveza prema Banci i rizik naplate neprihodujućih plasmana (engl. recovery risk) kao rizik nemogućnosti defaultnog dužnika da ispuni sve ugovorne finansijske obaveze što nužno dovodi do finansijskog gubitka Banke. Kreditni rizik se može pojaviti u aktivnostima koje nijesu samo kreditne aktivnosti Banke, kao što su trgovačke aktivnosti ili agencijski poslovi ukoliko nije apsolutno jasno da ne postoji nikakav rizik za Banku od neispunjenja ugovornih obaveza u kojima je Banka plasirala novčana i druga sredstva. Identifikacija kreditnog rizika treba da prepozna sve one situacije u kojima Banka ulazi u odnos sa kreditnim klijentom, a koji za nju mogu proizvesti gubitak ukoliko klijent ne izmiruje svoje ugovorene obaveze na vrijeme. Pored rizika neplaćanja i rizika naplate neprihodujućih plasmana, profil kreditnih rizika obuhvata i:

- ❖ **Rizik kreditne koncentracije** - je rizik nastanka negativnih posljedica za Banku zbog postojanja pojedinačne, direktne i indirektno, izloženosti prema jednom licu, grupi

povezanih lica odnosno centralnoj ugovornoj strani ili postojanja skupa izloženosti povezanih zajedničkim faktorima rizika.

- ❖ **Rezidualni (kreditni) rizik** - rizik da tehnike ublažavanja kreditnog rizika budu manje efikasne nego što je očekivano, odnosno da njihovo korišćenje nedovoljno utiče na umanjeње svih rizika kojima je Banka izložena.
- ❖ **Rizik zemlje (country risk)** - u širem smislu, predstavlja rizik gubitka za Banku zbog nemogućnosti naplate potraživanja od lica izvan Crne Gore, iz razloga koji su vezani za politički, socijalni i ekonomski ambijent zemlje u kojoj se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika.
- ❖ **Rizik druge ugovorne strane** - rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji prije konačnog poravnanja novčanih tokova transakcije.
- ❖ **Valutno indukovani kreditni rizik** - je rizik gubitka usljed neizvršavanja obaveze dužnika u ugovorenim rokovima, koji nastaje usljed negativnog uticaja promjene kursa valute u kojoj je potraživanje denominirano u odnosu na evro i na finansijsko stanje dužnika prema kome postoji izloženost Banke u drugoj valuti.
- ❖ **Kamatno indukovani kreditni rizik** - je rizik gubitka koji proizilazi iz negativnih uticaja promjene bazne kamatne stope vezane uz plasman/potraživanje na sposobnost/kapacitet otplate dužnika.

Tržišni rizik je rizik ostvarivanja gubitaka i negativnog uticaja na kapital Banke po finansijskim instrumentima evidentiranim u bilansu i vanbilansu Banke, uzrokovana promjenama u kamatnim stopama, deviznim kursovima, cijenama, indeksima i/ili ostalim tržišnim faktorima koji utiču na vrijednost finansijskih instrumenata, kao i rizicima povezanim sa prometom finansijskih instrumenata na tržištu. U tržišne rizike ubrajamo naročito:

- ❖ **Devizni rizik** - rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed promjene deviznog kursa za stavke koje se vode u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja.
- ❖ **Pozicijski rizici (cjenovni rizik i rizik kamatne stope)** - rizici gubitaka koji proizilaze iz promjene cijena finansijskog instrumenta ili, kod derivatnog finansijskog instrumenta, promjene cijene odnosno varijable, u knjizi trgovanja.
- ❖ **Robni rizik** - rizik gubitka koji proizilazi iz promjene cijene robe u knjizi trgovanja.

Operativni rizik je rizik ostvarivanja gubitaka u poslovanju Banke i negativan uticaj na kapital Banke, usljed neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatnu informacionu tehnologiju, zbog angažovanja lica izvan banke za obavljanje određenih poslova za banku, slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu izložiti banku gubitku, uključujući i pravni rizik.

Rizik likvidnosti predstavlja vjerovatnoću da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove stvarne dospelosti, ili

vjerovatnoću da će banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati pribavljati novčana sredstva uz značajne troškove. Osnovne komponente rizika likvidnosti su:

- ❖ **Likvidnosni rizik finansiranja** – rizik nemogućnosti osiguravanja finansiranja potrebnog za finansiranje tekućih potreba/dospjelih obaveza po prihvatljivim cijenama.
- ❖ **Rizik tržišne likvidnosti** - Rizik da značajan dio institucionalnih participanata određenog finansijskog tržišta ne može osigurati finansiranje potrebno za finansiranje tekućih potreba/dospjelih obaveza. Uključuje i rizik „likvidnosnog zamrzavanja“ određenog tržišta.

Rizik promjene kamatne stope u knjizi banke je rizik ostvarivanja gubitaka i negativnog uticaja na dobit i kapital Banke usljed promjena kamatnih stopa za stavke bilansa i vanbilansa iz bankarske knjige.

Rizik ulaganja je rizik koji proizilazi iz ulaganja Banke u druga pravna lica i osnovna sredstva.

Environmentalni rizik (rizik zaštite životne i društvene sredine) - je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat, kapital i reputaciju Banke usljed događaja koji ima ili je vjerovatno da će imati negativan materijalni uticaj na životnu sredinu, zdravlje ili bezbjednost ili zajednicu u celini.

Rizik prekomjernog finansijskog leveridža - je rizik koji proizilazi iz ranjivosti Banke zbog postojećeg ili potencijalnog finansijskog leveridža koji može da dovede do neželjenih izmjena poslovnog plana Banke, uključujući i prinudnu prodaju imovine koja može da dovede do gubitaka ili do prilagođavanja vrijednosti preostale imovine kreditne institucije.

Rizik usklađenosti poslovanja je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propuštanja Banke da svoje poslovanje uskladi sa zakonom, podzakonskim aktima, svojim internim aktima, procedurama o spriječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i sa pravilima struke, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom, a posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tijela i od finansijskih gubitaka, kao i reputacioni rizik.

Reputacioni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed gubitka povjerenja javnosti, odnosno nepovoljnog stava javnosti o poslovanju Banke, nezavisno da li za to postoji osnov ili ne.

Strateški rizik je rizik da je Banka odabrala pogrešnu poslovnu strategiju ili da je ista zasnovana na pogrešnim pretpostavkama.

- (1) Banka prema vrsti, obimu i složenosti svojih aktivnosti i tržišta na kojima posluje, kao i rizičnom profilu identifikuje rizike kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju. Identifikacija rizika ima za cilj zaštitu kapitala Banke i obezbjeđenje dovoljnog iznosa kapitala za pokriće izmjerenih rizika.

(2) Prilikom identifikacije rizika Banka minimalno analizira sve vrste rizika koji su propisani regulativom Centralne banke Crne Gore, vodeći računa da su u obzir uzeti svi rizici kojima je Banka izložena ili može biti izložena u poslovanju, a naročito:

- ❖ Rizike koji su obuhvaćeni Zakonom o kreditnim institucijama (kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rezidualni rizik, rizik koncentracije, rizike u vezi sa sekjuritizacijom, tržišni rizik, rizik kamatnih stopa koji proizilazi iz pozicija kojima se ne trguje, operativni rizik, rizik likvidnosti i rizik prekomjernog finansijskog leveridža, kao i rizici povezani sa eksternalizacijom);
- ❖ Rizike koji se odnose na rizike iz Zakona o kreditnim institucijama, kao što su rizik zemlje, valutno indukovani kreditni rizik i kamatno indukovani kreditni rizik, rizik finansiranja likvidnosti i rizik tržišne likvidnosti, pravni rizik i rizike informacionog sistema;
- ❖ Ostale tipove rizika koje Banka inicijalno identifikuje (kao kandidatne rizike koji se trebaju analizirati i kojima se treba utvrditi nivo materijalne značajnosti), a koji nisu obuhvaćeni pomenutim Zakonom, kao što su: rizik reputacije, poslovni i strateški rizik, rizik nedostatka modela i environmentalni rizik.

(3) Sve nove rizike koji nastaju u poslovanju Banke, Sektor za upravljanje rizicima i problematičnim plasmanima uključuje u ICAAP.

2.5. Izjava Upravnog Odbora o primjerenosti mehanizama za upravljanje rizičnim profilom i strategiji kreditne institucije

Banka će u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima tokom 2022. godine javno objavljivati Izjavu UO o primjerenosti mehanizama za upravljanje rizičnim profilom i strategiji kreditne institucije.

3. SISTEM UPRAVLJANJA

Na 31.12.2021. godine, organe korporativnog upravljanja Banke čine:

1. Skupština akcionara,
2. Odbor direktora i
3. Izvršni direktori Banke.

Skupština akcionara Banke:

- 1) donosi Statut Banke;
- 2) razmatra godišnji izvještaj o poslovanju banke sa izvještajem nezavisnog spoljnog revizora;

- 3) bira i razrješava članove Odbora direktora Banke;
- 4) odlučuje o raspodjeli dobiti;
- 5) odlučuje o povećanju i smanjenju kapitala Banke;
- 6) odlučuje o restrukturiranju i prestanku rada Banke;
- 7) utvrđuje visinu naknade za članove Odbora direktora Banke;
- 8) odlučuje o drugim pitanjima utvrđenim Statutom Banke.

Na 31.12.2021. godine, Banka ima 21 akcionara. Akcije 21 akcionara emitenta Lovćen banke AD Podgorica vode se kod Centralnog depozitarnog klirinškog društva a.d. na 9 individualnih i jednom zajedničkom računu (akcije 12 akcionara, fizičkih lica). Počev od 19. jula 2021. godine, akcije Banke su uključene na slobodno (regulisano) tržište Montenegroberze AD.

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o postupanju banaka i Centralne banke Crne Gore do početka primjene propisa kojima se uređuje poslovanje i kontrola banaka („Sl. list Crne Gore“ br. 16/21 od 17.2.2021), na osnovu Zakona o bankama ("Službeni list Crne Gore", br. 17/08 od 11.03.2008, 44/10 od 30.07.2010, 40/11 od 08.08.2011, 73/17 od 03.11.2017), Bankom upravlja i nadzor nad njenim poslovanjem vrši Odbor direktora, koji poslove obavlja u skladu sa članom 33 Zakona. Shodno članu 34 Zakona, Odbor direktora je odgovoran za:

- 1) uspostavljanje sistema upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju;
- 2) obezbjeđivanje poslovanja Banke u skladu sa zakonom, propisima Centralne banke i aktima banke, kao i za sprovođenje izrečenih mjera Centralne banke;
- 3) sigurnost poslovanja i finansijsku stabilnost Banke;
- 4) tačnost svih izvještaja o poslovanju Banke koji se objavljuju ili dostavljaju Skupštini akcionara, Centralnoj banci i nadležnim organima.

Na 31.12.2021. godine Odbor direktora Lovćen banke čini 7 članova, među kojima je jedan član izabran za predsjednika Odbora direktora Banke na bazi profesionalnog angažovanja.

Radi efikasnijeg obavljanja poslova iz svoje nadležnosti, Odbor direktora je, pored Odbora za reviziju, kao zakonom definisanog tijela, formirao i sljedeća stalna tijela:

- 1) Komitet za upravljanje aktivom i pasivom – Asset & Liability Committee (ALCO);
- 2) Komitet za upravljanje kreditnim rizikom - Risk Management Committee (CRMC);
- 3) Komitet za imenovanja i naknade – Nomination and Compensation Committee i
- 4) Komitet za upravljanje operativnim rizicima – Operational Risk Management Committee.

U drugoj polovini 2021. godine, pored obavljanja redovnih poslova iz svoje nadležnosti, posebna pažnja Odbora direktora bila je usmjerena na sprovođenje aktivnosti koje će obezbijediti potpunu pripremljenost Banke za početak primjene Zakona o kreditnim institucijama ("Službeni list Crne Gore", br. 072/19 od 26.12.2019, 082/20 od 06.8.2020, 008/21 od 26.1.2021) na 01.01.2022. godine. Odbor direktora je posebno redovno bio izvještavan o komunikaciji koja se vodila između Odbora za usklađenost Udruženja banaka i, kasnije, poslovnih banaka, sa Centralnom bankom Crne Gore, kao i o instrukcijama Centralne banke Crne Gore (akt br. 03-4384-4/2021 od 10.8.2021. godine, akt br. 03-5846-1/2021 od 2.9.2021. godine, kao i brojnim Q/A na relaciji poslovne banke – Centralna banka Crne Gore), a koje su se odnosile na tumačenje i pravilnu primjenu odredbi novog zakona i podzakonskih akata. S tim u vezi, a shodno Zakonu o kreditnim institucijama koji će se primjenjivati od 01.01.2022. godine, postojeći organi Banke su definisali

sistem upravljanja u Banci koji se odnosi na organizacionu strukturu, bliži zadatke i način organizacije Nadzornog i Upravnog odbora Banke, mehanizme internih kontrola, kao i uslove i način obavljanja kontrolnih funkcija u Banci.

Na 31.12.2021. godine, Banka ima 4 izvršna direktora, od kojih je jedan glavni izvršni direktor. U skladu sa odredbama člana 38 Zakona, izvršni direktori organizuju i vode poslovanje Banke i vrše nadzor nad radom zaposlenih u Banci, na dnevnoj osnovi. Glavni izvršni direktor predstavlja i zastupa Banku.

Na 31.12.2021. godine Banka ima uspostavljenu jasnu organizacionu strukturu sa definisanim pojedinačnim dužnostima i ovlašćenjima, usklađenu sa vrstom, obimom i složenošću poslova koje Banka obavlja.

4. KONSOLIDACIJA

S obzirom da Banka nije matično, a ni zavisno pravno lice, finansijski Izvještaji se sastavljaju na individualnoj osnovi.

5. REGULATORNI KAPITAL (SOPSTVENA SREDSTVA)

Regulatorni kapital prema Odluci o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija („Sl. list Crne Gore“ br. 128/20, 140/21) sastoji se od redovnog osnovnog kapitala (CET1), dodatnog osnovnog kapitala (AT1) i dopunskog kapitala (T2). Da bi se odredili omjeri kapitala, svaka se odnosna komponenta kapitala - nakon primjene svih regulatornih oduzimanja i usklađivanja - razmatra u odnosu na ukupan rizik. Utvrđivanje prihvatljivog ukupnog kapitala u skladu s važećim propisima zasnovana je na međunarodnim računovodstvenim standardima. Regulatorni kapital Banka obračunava počev od 01.01.2022. godine kada je i stupio na snagu novi Bazel III regulatorni okvir.

U ovom poglavlju, Banka će objelodaniti podatke o regulatornom kapitalu u skladu sa regulativom koja je važila na 31.12.2021. godine.

Sopstvena sredstva Banke, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, čini zbir osnovnog kapitala (osnovni elementi sopstvenih sredstava) i dopunskog kapitala (dopunski elementi sopstvenih sredstava), umanjen za odbitne stavke od sopstvenog kapitala.

Elementi osnovnog kapitala Banke su:

- uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- naplaćene emisije premije, isključujući emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama;

- rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je Skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove;
- iznos dobiti u tekućoj godini, ukoliko su ispunjeni sljedeći uslovi:
 - skupština akcionara, ili odbor direktora uz ovlašćenje skupštine akcionara, je donijela odluku da se dobit koja se ostvari u tekućoj godini, u ostvarenom ili manjem iznosu, rasporedi u rezerve, povećanje akcijskog kapitala, za pokriće gubitaka iz prethodnih godina i/ili u neraspoređenu dobit, iskazano u procentima;
 - dobit je umanjena za pripadajući porez na dobit i druge očekivane troškove,
 - postojanje dobiti je povrdio spoljni revizor,
 - banka je dobila saglasnost Centralne banke za uključivanje dobiti u osnovni kapital banke.
- iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9.

Odbitne stavke od osnovnog kapitala Banke su:

- gubitak iz prethodnih godina;
- gubitak iz tekuće godine;
- nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- nerealizovani gubitak po osnovu vrjednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti;
- pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke;
- iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital:

- nominalni iznos uplaćenih povlašćenih kumulativnih akcija;
- naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- subordinisani dug;
- hibridni instrumenti;
- revalorizacija rezerve za nepokretnosti u vlasništvu Banke.

Odbitne stavke pri izračunavanju dopunskog kapitala su:

- stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije;
- potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili

subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital.

Odbitne stavke od sopstvenih sredstava banke su:

- direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10 % kapitala tih institucija;
- ulaganje banke u subordinisani dug i hibridne instrumente druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije, u kojoj banka ima direktna ili indirektna ulaganja u iznosu većem od 10 % kapitala te institucije;
- ukupni iznos direktnih ili indirektna ulaganja u druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u iznosu do 10% njihovog kapitala i ulaganja u subordinisani dug i hibridne instrumente koja nijesu obuhvaćena tačkom 2 ovog stava, ukoliko prelazi 10 % iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjjenja koja se vrše u skladu sa ovim članom odluke;
- direktna ili indirektna ulaganja u akcije društva za osiguranje, društva za reosiguranje ili osiguravajuće holding kompanije u iznosu većem od 10% kapitala tog društva, odnosno kompanije;
- iznos direktnog ili indirektnog ulaganja u pravno lice koje se bavi nefinansijskom poslovnom aktivnošću koji prelazi 10% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjjenja koja se vrše u skladu sa ovim članom odluke;
- iznos ukupnih direktnih i indirektnih ulaganja u pravna lica koja se bave nefinansijskom poslovnom aktivnošću, koji prelazi 30% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjjenja koja se vrše u skladu sa ovim članom odluke;
- potraživanja od pravnih lica i potencijalne obaveze prema pravnim licima povezanim sa bankom, ako su ta potraživanja ili te potencijalne obaveze uspostavljeni pod uslovima koji su povoljniji u odnosu na uslove koji se primjenjuju prema drugim pravnim licima koja nijesu povezana sa bankom;
- potraživanja i potencijalne obaveze obezbijedene akcijama drugih banaka, ili drugih kreditnih ili finansijskih institucija koje se ne kotiraju na priznatim berzama.

iznos izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija, koji je u skladu sa dijelom ove odluke kojim se uređuje sekjuritizacija, utvrđen kao odbitna stavka od sopstvenih sredstava.

Banka redovno izvještava Centralnu banku Crne Gore o stanju sopstvenih sredstava putem Izvještaja o sopstvenim sredstvima Banke - obrazac SSB.

SSB – Sopstvena sredstva banke - 31.12.2021.

I/A	Osnovni elementi sopstvenih sredstava	Pozicija	Iznos
1.	Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	1	21,018
2.	Naplaćene emisije premije, isključujući emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija	2	182
3.	Rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve)	3	
3.a	Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanjem kreditnim rizikom u bankama	3a	
4.	Neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove	4	1,683
5.	Dobit u tekućoj godini (ukoliko su ispunjeni uslovi iz čl 4 Odluke o adekvatnosti kapitala)	5	

6.	Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđen u skladu sa stavovima 5 i 6 člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka	6	876
7.	Ukupno (pozicije 1+2+3+3a+4+5+6)	7	23,759

I/B	Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala		
1.	Gubitak iz prethodnih godina	8	
2.	Gubitak iz tekuće godine	9	
3.	Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	10	704
4.	Nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući povlašćene kumulativne akcije	11	
5.	Nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog uskladjivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti	12	422
6.	Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	13	4,302
7.	Iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke	14	
8.	Ukupno (pozicije 8+9+10+11+12+13+14)	15	5,428

I/C	Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke, pozicija 7-15)	16	18,331
------------	--	-----------	---------------

II/A	Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital		
1.	Nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija	17	
2.	Naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija	18	
3.	Iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive	19	
4.	Subordinisani dug (za koji su ispunjeni uslovi iz člana 6 Odluke)	20	1,600
5.	Hibridni instrumenti (za koje su ispunjeni uslovi iz člana 7 Odluke)	21	
6.	Revalorizacione rezerve	22	
7.	Ukupno (pozicije 17+18+19+20+21+22)	23	1,600

II/B	Odbitne stavke pri izračunu dopunskog kapitala		
1.	Stecene sopstvene povlašćene kumulativne akcije	24	
2.	Potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital	25	
3.	Ukupno (pozicije 24+25)	26	0

II/C	Dopunski kapital (dopunski elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke, pozicija 23-26)	27	1,600
-------------	---	-----------	--------------

II/D	Dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva član 8 Odluke	28	1,600
-------------	--	-----------	--------------

III/A	Sopstvena sredstva (osnovni kapital+dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva)prije odbitnih stavki	29	19,931
--------------	---	-----------	---------------

III/B	Odbitne stavke od sopstvenih sredstava		
1.	Direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija	30	

2.	Ulaganje banke u subordinisani dug i hibridne instrumente druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u kojoj banka ima direktna ili indirektna ulaganja u iznosu većem od 10% kapitala te institucije	31	
3.	Direktna ili indirektna ulaganja u druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u iznosu do 10% njihovog kapitala i ulaganja u subordinisani dug i hibridne instrumente koja nijesu obuhvaćena tačkom 2 ovog stava ukoliko prelazi 10% iznosa sop	32	
4.	Direktna ili indirektna ulaganja u akcije društva za osiguranje, društva za reosiguranje ili osiguravajuće holding kompanije u iznosu većem od 10% kapitala tog društva, odnosno kompanije	33	
5.	Iznos direktnog ili indirektnog ulaganja u pravno lice koje se bavi nefinansijskom poslovnom aktivnošću koji prelazi 10% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjena koja se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	34	
6.	Iznos ukupnih direktnih i indirektnih ulaganja u pravna lica koja se bave nefinansijskom poslovnom aktivnošću, koji prelazi 30% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjena koja se vrše u skladu sa članom 9 Odluke	35	
7.	Potraživanja od pravnih lica i potencijalne obaveze prema pravnim licima povezanim sa bankom, ako su ta potraživanja ili te potencijalne obaveze uspostavljene pod uslovima koji su povoljniji u odnosu na uslove koji se primjenjuju prema drugim licima koja	36	
8.	Potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđene akcijama drugih banaka ili drugih kreditnih ili finansijskih institucija koje se ne kotiraju na priznatim berzama iz Priloga 1 Odluke	37	
9.	Iznos izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija, koji je u skladu sa dijelom ove Odluke kojim se uređuje sekjuritizacija, utvrđen kao odbitna stavka od sopstvenih sredstava.	38	
III/C	Ukupno odbitne stavke od sopstvenih sredstava (pozicije 30+31+32+33+34+35+36+37+38)	39	0
IV	Osnovni kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava (pozicija 39)	40	18,331
V	Dopunski kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava (pozicija 39)	41	1,600
VI	Osnovni kapital po potrebi umanjen stav 3 člana 9 Odluke	42	18,331
VII	SOPSTVENA SREDSTVA (Osnovni kapital +Dopunski kapital) (V+VI)	43	19,931

R. br.	Opis stavki	Pozicija	Tabela	Iznos
I	Sopstvena sredstva banke	43	SSB	19,931
1.	Osnovni kapital	42	SSB	18,331
2.	Dopunski kapital	41	SSB	1,600

II	Ukupno ponderisana bilansna aktiva			140,839
1.	Ponderisana bilansna aktiva	89	PBA	125,041
2.	Ponderisane vanbilansne stavke	25	PVB	14,923
3.	Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđen u skladu sa stavovima 5 i 6 člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka (član 14 Odluke o adekvatnosti kapitala)	6	SSB	876

III	Potreban kapital za tržišne rizike			58
-----	------------------------------------	--	--	----

IV	Potreban kapital za operativni rizik			1,455
V	Potreban kapital za rizik zemlje			68
VI	Potreban kapital za druge rizike			0
VII	Koeficijent solventnosti banke			12.77%

Koeficijent solventnosti banke na dan 31.12.2021. godine iznosi 12,77% i iznad je zakonom propisanog limita od 10%.

6. PODACI O KAPITALNIM ZAHTJEVIMA I IZNOSI RIZIKOM PONDERISANIH IZLOŽENOSTI

Kako Banka nije imala obavezu da dostavi Izvještaj o internoj procjeni adekvatnosti kapitala (ICAAP) na 31.12.2021. godine jer je novi regulatorni okvir stupio na snagu, u skladu sa kojim će ICAAP biti dostavljen sa finansijskim podacima sa stanjem na 31.03.2022. godine, u ovom segmentu, Banka će objelodaniti samo kapitalne zahtjeve i iznose rizikom ponderisanih izloženosti u skladu sa regulativom koja je važila na 31.12.2021. godine.

Banka u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala standardizovanim metodom, izračunava potrebni kapital za kreditni rizik. Potrebni kapital za operativni rizik, devizni rizik i rizik zemlje objelodanjeni su u narednim poglavljima.

Tabela pruža detaljan uvid u sve stavke bilansne aktive koje se ponderišu i služe za izračun potrebnog kapitala za kreditni rizik. Iznos izloženosti u tabeli predstavlja knjigovodstvenu vrijednost izloženosti umanjenu za iznos rezervacija (veći iznos ili obračunate rezervacije ili ispravke vrijednosti) za te izloženosti (član 12 Odluke) - i dobija se *neto princip*. Rizikom ponderisani iznos izloženosti predstavlja proizvod iznosa *neto* izloženosti i odgovarajućeg pondera rizika za tu izloženost (član 14 Odluke). Definicije pojedinih entiteta prema kojima je Banka izložena date su u samom tekstu Odluke.

Prilikom ponderisanja izloženosti Banka ne koristi rejtinge eksternih institucija i izvoznih kreditnih agencija.

Naziv potraživanja		Bruto izloženosti	Rezervacije (veći iznos ili obračunate rezervacije ili ispravke vrij.)	Iznos izloženosti	Rizikom ponderisani iznos izlož.	Pozicija
		1	2	3=1-2	4	5
Ponder 0%						
1	Izloženost prema Evropskoj centralnoj banci			0	0	1
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 1			0	0	2
3	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 0 i 1			0	0	3
4	Izloženost prema centralnoj vladi u Crnoj Gori i CBCG	21.528	49	21.479	0	4
5	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama (član 25 Odluke o adekvatnosti kapitala) - u daljem tekstu: Odluka			0	0	5
6	Izloženost prema međunarodnim organizacijama (član 26 Odluke)			0	0	6
7	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	76.196	0	76.196	0	7
8	Zlatne poluge koje se nalaze u trezoru banke ili su deponovane na drugom mjestu kao obezbjeđenje za obaveze banke			0	0	8
9	Izloženosti koje su predmet kreditne zaštite, a za koje su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 0% (član 102 stav 1, član 103 tačka 1, član 104 Odluke)	6.757	48	6.709	0	9
10	Dio izloženosti koji je pokriven priznatom garancijom i drugim oblicima nematerijalne kreditne zaštite za koju su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 0% u skladu sa članom 119 Odluke			0	0	10
Ponder 10%						
1	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica za koje su ispunjeni uslovi iz člana 45, tačka 1			0	0	11
2	Izloženosti koje su predmet kreditne zaštite, a za koje su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 10% (član 102 stav 2, član 103 tačka 2 Odluke)			0	0	12
Ponder 20%						
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 2			0	0	13
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 2			0	0	14

3	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeca dužim od tri mjeseca , sa stepenom kreditnog kvaliteta 1			0	0	15
4	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeca do tri mjeseca , sa stepenom kreditnog kvaliteta 1,2 ili 3	7.365	37	7.328	1.466	16
5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeca do tri mjeseca (ukoliko ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije nije veći)			0	0	17
6	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica za koje su ispunjeni uslovi iz člana 45, tačka 2			0	0	18
7	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 1			0	0	19
8	Kratkoročne izloženosti prema institucijama i privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 1 (član 52 Odluke)			0	0	20
9	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 1 (član 52 Odluke)			0	0	21
10	Izloženosti pozicija u sekjuritizaciji sa stepenom kreditnog kvaliteta 1 (član 154 Odluke)			0	0	22
11	Gotovina na putu			0	0	23
12	Dio izloženosti koji je obezbijeđen do visine tržišne vrijednosti priznatog kolaterala ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 101 za primjenu pondera 20%			0	0	24
13	Dio izloženosti koji je pokriven priznatom garancijom i drugim oblicima nematerijalne kreditne zaštite za koju su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 20% u skladu sa članom 119 Odluke			0	0	25
Ponder 35%						
1	Izloženosti obezbijeđene stambenim nepokretnostima za koje su ispunjeni uslovi iz člana 37 Odluke	35.763	563	35.200	12.320	26
2	Izloženost banke nastala po osnovu ugovora o lizingu čiji je predmet stambena nepokretnost ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 37 stav 2 Odluke			0	0	27
Ponder 50%						
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi			0	0	28

	rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 3					
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 3			0	0	29
3	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća dužim od tri mjeseca , sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 ili 3			0	0	30
4	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća do tri mjeseca , sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 ili 5			0	0	31
5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća dužim od tri mjeseca (ukoliko ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije nije veći)			0	0	32
6	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave (član 22 Odluke), administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća do tri mjeseca , na koje se primjenjuje ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije, koja ima rejting sa stepenom kreditnog kvaliteta 3			0	0	33
7	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 2			0	0	34
8	Izloženosti obezbijedene hipotekom ili fiducijom na poslovnoj nepokretnosti u Crnoj Gori do 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti (član 38 stav 1 tačka 1 Odluke)	25.008	1.612	23.396	11.698	35
9	Izloženost banke nastala po osnovu ugovora o lizingu čiji je predmet poslovna nepokretnost do 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 38 stav 3 Odluke			0	0	36
10	Izloženosti ili djelovi dospjele a nenaplaćene izloženosti (duže od 90 dana) koji su obezbijedjeni nepokretnostima iz člana 35 stav 1 tačka 1 i 2 Odluke, za koje su ispunjeni uslovi iz člana 42 stav 4			0	0	37
11	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica za koje su ispunjeni uslovi iz člana 45, tačka 3			0	0	38
12	Kratkoročne izloženosti prema institucijama za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 2(član 51 Odluke)			0	0	39

13	Kratkoročne izloženosti prema privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitenta) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 (član 51 Odluke)			0	0	40
14	Izloženosti koje su u potpunosti obezbijedene hipotekom ili fiducijom nad poslovnim nepokretnostima na teritoriji zemalja članica EU (dijelu izloženosti utvrđenom u skladu sa članom 39 Odluke)			0	0	41
15	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 (član 52 Odluke)			0	0	42
16	Izloženosti pozicija u sekuritizaciji sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 (član 154 Odluke)			0	0	43
17	Dio izloženosti koji je obezbijeđen do visine tržišne vrijednosti priznatog kolaterala ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 101 za primjenu pondera 50%			0	0	44
18	Dio izloženosti koji je pokriven priznatom garancijom i drugim oblicima nematerijalne kreditne zaštite za koju su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 50% u skladu sa članom 119 Odluke			0	0	45
Ponder 75%						
1	Izloženost prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzećima (ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 34 Odluke)	59.171	1.191	57.980	43.485	46
Ponder 100%						
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 i 5			0	0	47
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 4,5 i 6			0	0	48
3	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, za koje banka ne koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije ili izvozne kreditne agencije			0	0	49
4	Izloženost prema javnim državnim tijelima iz člana 24 stav 2 Odluke			0	0	50
5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeca dužim od tri mjeseca , sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 ili 5			0	0	51
6	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave (član 22 Odluke), administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeca do tri mjeseca , na koje se primjenjuje ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije, koja ima rejting sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 i 5			0	0	52

7	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka <u>ne koristi rejting</u> utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeca <u>dužim od tri mjeseca</u> , na koje se primjenjuje ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije, koja ima rejting sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 i 5			0	0	53
8	Učešće banke u kapitalu ili ulaganje u druge elemente sopstvenih sredstava druge kreditne institucije ukoliko ne predstavlja odbitnu stavku sopstvenih sredstava (član 31 Odluke)			0	0	54
9	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 ili 4			0	0	55
10	Izloženost prema privrednim društvima za koje ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije pod uslovima iz člana 32 stav 2 Odluke			0	0	56
11	Izloženosti obezbijeđene hipotekom ili fiducijom na <u>poslovnoj nepokretnosti</u> u Crnoj Gori koja prelazi 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti (član 38 stav 1 tačka 2 Odluke)	4.501	84	4.417	4.417	57
12	Izloženost banke nastala po osnovu ugovora o lizingu čiji je predmet poslovna nepokretnost koja prelazi 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 38 stav 3 Odluke			0	0	58
13	Ostale izloženosti obezbijeđene nepokretnostima (koje ne ispunjavaju uslove za razvrstavanje u neku od kategorija iz člana 35, stava 1, tačka 1 i 2)	30.406	1.155	29.251	29.251	59
14	Izloženosti ili djelovi <u>dospjele a nenaplaćene izloženosti</u> (duže od 90 dana) koji nijesu obezbijeđeni kolateralom, ukoliko izdvojene <u>rezerve</u> za potencijalne kreditne gubitke <u>prelaze 20% neobezbijeđenog dijela</u> ukupne izloženosti	2.304	1.967	337	337	60
15	Izloženosti ili djelovi dospjele a nenaplaćene izloženosti (duže od 90 dana) koji su obezbijeđeni nepokretnostima iz člana 35 stav1 tačka 1i 2Odluke umanjenim za rezervacije za potencijalne gubitke(član 42 stav 3 Odluke)	3.222	2.172	1.050	1.050	61
16	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica za koje su ispunjeni uslovi iz člana 45, tačka 4			0	0	62
17	Kratkoročne izloženosti prema institucijama za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 (član 51 Odluke)			0	0	63
18	Kratkoročne izloženosti prema privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 (član 51 Odluke)			0	0	64
19	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 ili 4 (član 52 Odluke)			0	0	65
20	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije (član 52 stav1 tačka 2 Odluke)			0	0	66
21	Učešće u kapitalu <u>drugih pravnih lica</u> i ostalim kapitalnim ulaganjima, isključujući ulaganja koja predstavljaju odbitnu stavku pri izračunavanju sopstvenih sredstava banke(član 58 Odluke)			0	0	67
22	Materijalna imovina (zemljište, zgrade, oprema, avansi za materijalnu imovinu i materijalnu imovinu u pripremi (Član 62 Odluke)	2.909	0	2.909	2.909	68

23	Izloženosti za koje drugim odredbama ove odluke nije propisan način primjene pondera rizika član 63 Odluke)	18.733	625	18.108	18.108	69
24	Izloženosti pozicija u sekjuritizaciji sa stepenom kreditnog kvaliteta 3(član 154 Odluke)			0	0	70
25	Dio izloženosti koji je obezbijeđen do visine tržišne vrijednosti priznatog kolaterala ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 101 za primjenu pondera 100%			0	0	71
26	Dio izloženosti koji je pokriven priznatom garancijom i drugim oblicima nematerijalne kreditne zaštite za koju su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 100% u skladu sa članom 119 Odluke			0	0	72
Ponder 150%						
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 6			0	0	73
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 7			0	0	74
3	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeca dužim od tri mjeseca , sa stepenom kreditnog kvaliteta 6			0	0	75
4	Izloženost prema administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeca dužim od tri mjeseca , sa stepenom kreditnog kvaliteta 6			0	0	76
5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeca do tri mjeseca , sa stepenom kreditnog kvaliteta 6			0	0	77
6	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave (član 22 Odluke), administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeca do tri mjeseca , na koje se primjenjuje ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije, koja ima rejting sa stepenom kreditnog kvaliteta 6			0	0	78
7	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeca dužim od tri mjeseca , na koje se primjenjuje ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije, koja ima rejting sa stepenom kreditnog kvaliteta 6			0	0	79

8	Izloženost prema administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća do tri mjeseca , sa stepenom kreditnog kvaliteta 6			0	0	80
9	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 5 ili 6			0	0	81
10	Izloženosti ili djelovi dospjele a nenaplaćene izloženosti (duže od 90 dana) koji nijesu obezbijeđeni kolateralom, ukoliko izdvojene rezervacije za potencijalne kreditne gubitke ne prelaze 20% neobezbijeđenog dijela ukupne izloženosti			0	0	82
11	Visokorizične izloženosti u skladu sa članom 43 i 44 Odluke			0	0	83
12	Kratkoročne izloženosti prema institucijama za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 4,5, ili 6 (član 51 Odluke)			0	0	84
13	Kratkoročne izloženosti prema privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 4,5, ili 6 (član 51 Odluke)			0	0	85
14	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 5 ili 6 (član 52 Odluke)			0	0	86
15	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove povezanih sa visokim rizikom (član 52, stav 2 Odluke)			0	0	87
Ponder 350%						
1	Izloženosti pozicija u sekjuritizaciji sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 (član 154 Odluke)			0	0	88
UKUPNO PONDERISANA BILANSNA AKTIVA		293.863	9.503	284.360	125.041	89

PVB - Izvještaj o ponderisanim vanbilansnim stavkama

Tabela pruža detaljan uvid u sve stavke vanbilansne aktive koje se ponderišu i služe za izračun potrebnog kapitala za kreditni rizik. Iznos izloženosti po osnovu stavki vanbilansa predstavlja vanbilansnu obavezu Banke (kreditni ekvivalent vanbilansne izloženosti) tj.knjigovodstvenu vrijednost umanjenu za iznos rezervacija (veći iznos ili obračunate rezervacije ili rezerve za vanbilans). Ponderisana vrijednost izloženosti po osnovu vanbilansa predstavlja proizvod kreditnog ekvivalanta vanbilansne izloženosti i odgovarajućih pondera rizika za tu izloženost kako je dato u tabeli.

[illegible]

ne predstavljaju stavku srednje niskog rizika)																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. PODACI O IZLOŽENOSTI KREDITNOM RIZIKU DRUGE UGOVORENE STRANE

Banka podatke o izloženosti kreditnom riziku druge ugovorene strane će javno objaviti tokom 2022. godine.

8. PODACI O KONTRACIKLIČNOM BAFERU KAPITALA

Banka podatke o kontracikličnom baferu kapitala će javno objaviti tokom 2022.godine, imajući u vidu da na 31.12.2021. godine isti nije bio definisan važećom regulativom.

9. PODACI O IZLOŽENOSTI KREDITNOM RIZIKU I RIZIKU RAZVODNJAVANJA

Kreditni rizik predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka u poslovanju Banke zbog dužnikovog neispunjavanja obaveza prema Banci. Kreditni rizik se može pojaviti u aktivnostima koje nijesu samo kreditne aktivnosti Banke, kao što su trgovačke aktivnosti ili agencijski poslovi ukoliko nije apsolutno jasno da ne postoji nikakav rizik za Banku od neispunjenja ugovornih obaveza u kojima je Banka plasirala novčana i druga sredstva. Identifikacija kreditnog rizika treba da prepozna sve one situacije u kojima Banka ulazi u odnos sa klijentom, a koji za nju mogu proizvesti gubitak ukoliko klijent ne izmiruje svoje ugovorene obaveze na vrijeme.

Banka upravlja kreditnim rizikom na nivou pojedinačnog plasmana i na nivou portfolija, saglasno zakonskoj regulativi za upravljanje kreditnim rizikom.

Proces mjerenja kreditnog rizika zasnovan je na dva paralelna pristupa.

Interni pristup – mjerenje (odnosno procjena) nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana na osnovu analize bonitetnosti odnosno primjenom sistema internog rejtinga (IRS). Interni pristup u mjerenju kreditnog rizika realizuje se primjenom analize bonitetnosti odnosno kreditne sposobnosti klijenata zajmoprimaca i/ili primjenom razvijenog sistema internog rejtinga (IRS).

Interni rejtnig na nivou Banke u potpunosti je prilagođen regulativi Centralne banke Crne Gore i odražava relativno visok stepen averznosti Banke prema kreditnom riziku.

Regulatorni pristup – klasifikovanje potraživanja dužnika koja je detaljno definisana Procedurom o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunu rezervacija za potencijalne kreditne gubitke i Metodologija za utvrđivanje ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervi za gubitke po vanbilansnim stavkama.

Kreditni rejting kategorije "A" dodjeljuje se klijentima sa dobrom kreditnom sposobnošću kod kojih se ne očekuju problemi u otplati obaveza. Kreditni rejting kategorije "B" ukazuje na nešto slabiju finansijsku poziciju klijenta koja je privremenog karaktera i ne ukazuje na probleme u otplati obaveza. Kreditni rejting kategorije "C" ukazuje na nedovoljan nivo kapitala i visok stepen zaduženosti klijenta odnosno na to da klijent nema dovoljan priliv tokova gotovine da izmiri svoje obaveze tako da kasni sa otplatom. Kategorije "D" i "E" odnose se na klijente sa evidentnim finansijskim poteškoćama odnosno klijente koji su u postupku prinudnog poravnjanja, stečaja ili likvidacije.

I Opis primjene i definicije pojmova „dospio“ i „umanjen“ koje koristi za računovodstvene potrebe i moguće razlike između definicija za pojmove „dospio“ i „status neispunjavanja obaveza“ za računovodstvene i regulatorne potrebe

Banka definiše dospjela nenaplaćena potraživanja kao sva potraživanja koja ispoljavaju kašnjenja minimalno 1 dan u odnosu na ugovorom definisane rokove dospjeća.

Pregled ukupnih dospjelih potraživanja po kvartalima dat je u tabeli niže:

u hiljadama EUR

Vrsta klijenta	31.12.21			30.9.21			30.6.21			31.3.21			31.12.20		
	Bruto krediti	Dospjeli dug	%	Bruto krediti	Dospjeli dug	%	Bruto krediti	Dospjeli dug	%	Bruto krediti	Dospjeli dug	%	Bruto krediti	Dospjeli dug	%
Privreda	92,706	3,172	3.42%	89,756	3,901	4.35%	92,779	3,264	3.52%	90,534	3,958	4.37%	90,499	2,229	2.46%
Fizička lica	92,790	1,952	2.10%	91,676	2,104	2.30%	90,714	1,926	2.12%	87,643	1,665	1.90%	86,472	1,454	1.68%
Ukupno	185,496	5,124	2.76%	181,432	6,005	3.31%	183,493	5,190	2.83%	178,177	5,623	3.16%	176,971	3,683	2.08%

*bruto izloženost uključuje iznos glavnice i potraživanja od kamata i naknada

Banka u kategoriju nekvalitetne aktive klasifikuje stavke aktive za koje je ispunjen jedan od sljedećih uslova:

- dužnik ima kašnjenje u otplati dužoj od 90 dana;
- kreditna institucija je, na osnovu procene finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika, procijenila da dužnik neće moći da izmiri svoje obaveze u cjelosti bez realizacije sredstva obezbeđenja, nezavisno od toga da li dužnik svoje obaveze izmiruje blagovremeno ili ne;
- nastupio je status neizmirenja obaveza u skladu sa članom 197 Odluke kojom se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija; ili
- potraživanje se smatra obezvrednim u skladu sa MSFI -9 i raspoređeno je u Stage 3.

Stavke aktive za koju nije ispunjen neki od uslova iz prethodno navedenog klasifikuju se u kategoriju kvalitetne aktive.

Smatra se da je stavka aktive prestala da bude nekvalitetna ako:

- 1) se izloženost ne smatra obezvrjeđenom u skladu sa MSFI 9 i nema status neispunjavanja obaveza u skladu sa članom 197 Odluke o adekvatnost kapitala;
- 2) položaj dužnika se poboljšao na način da kreditna institucija može u potpunosti da naplati potraživanje u skladu sa prvobitno utvrđenim ili, ako je primjenjivo, u skladu sa promijenjenim uslovima; i
- 3) dužnik nema obaveza od čijeg je dospjeća prošlo više od 90 dana.

II Opis metoda usvojenih za utvrđivanje rezervacija za potencijalne kreditne gubitke/ ispravki vrijednosti

Lovćen banka obračunava ispravke vrijednosti za bilansne stavke i rezervisanja za vanbilansne stavke, kao i rezervacije za potencijalne kreditne gubitke u skladu sa Procedurom o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke i Metodologijom za utvrđivanje ispravki vrijednosti bilansne aktive i rezervi za gubitke po vanbilansnim stavkama, što je usklađeno sa regulativom Centralne banke Crne Gore. Odluka o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke, uvažava MSFI/MRS standarde u obračunu ispravke vrijednosti za bilansna potraživanja i rezervisanja za vanbilansne stavke. Proces mjerenja kreditnog rizika zasnovan je na dva paralelna i međusobno povezana pristupa:

- regulatorni pristup kao prudencioni filter i
- interni pristup – mjerenje nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana na osnovu internog rejtinga.

Usvajanje MSFI 9 je fundamentalno promijenilo metodologiju obezvrjeđenja kredita Banke zamjenjujući MRS 39 pristup nastalih gubitaka sa ECL pristupom uzimanja u obzir budućih događaja. Banka priznaje rezervacije za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke za sve kredite i ostala dužnička finansijska sredstva koja se ne drže po FVPL, zajedno sa obavezama po kreditu i ugovorima o finansijskim garancijama. Vlasnički instrumenti FVOCI nisu subjekt umanjenja vrijednosti prema MSFI 9.

ECL rezervisanje je zasnovano na kreditnim gubicima koji se očekuju tokom vijeka trajanja imovine (očekivani kreditni gubici tokom vijeka trajanja ili LECL – lifetime expected credit losses), osim ako nije došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od nastanka, u kom slučaju rezervisanje se zasniva na očekivanom kreditnom gubitaku za 12 meseci (12m ECL).

12mECL je dio LECL-a koji predstavlja ECL koji je posljedica neispunjena obaveza povezanih sa finansijskim instrumentom koji su mogući u razdoblju od 12 mjeseci nakon datuma

izvještavanja. Oba, i LECLs i 12m ECL se izračunavaju ili na pojedinačnoj osnovi ili na kolektivnoj osnovi, u zavisnosti od prirode osnovnog portfolija finansijskih instrumenata.

Banka je uspostavila politiku za izvršenje procjene, na kraju svakog izvještajnog perioda, o tome da li je kreditni rizik finansijskog instrumenta značajno porastao od početnog priznavanja, uzimajući u obzir promjenu rizika neizvršenja obaveza tokom preostalog vijeka trajanja finansijskog instrumenta.

Na osnovu navedenog procesa, Banka grupiše kredite u Stage 1, Stage 2, Stage 3 i POCI, kako je opisano u nastavku:

- Stage 1: Kada se krediti prvi put priznaju, Banka priznaje rezervisanje na osnovu 12m ECL-a. Stage 1 krediti takođe uključuju i one u kojima je kreditni rizik poboljšán te kredit reklasifikovan iz Stage 2;
- Stage 2: Kada je kredit pokazao značajan porast kreditnog rizika od nastanka, Banka evidentira rezervisanje za LECL. Krediti iz Stage 2 takođe uključuju one kojima je kreditni rizik poboljšán te kredit reklasifikovan iz Stage 3;
- Stage 3: Obezvrijeđeni krediti. Banka evidentira rezervisanje za LECL;
- POCI: Kupljena ili stvorena finansijska imovina umanjena za kreditne gubitke (POCI) je finansijska imovina koja je umanjena za kreditne gubitke prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina se evidentira po fer vrijednosti pri prvobitnom priznavanju, a prihodi od kamata naknadno se priznaju na osnovu kreditnim rizikom usklađene EKS (KUEKS). ECL se priznaje ili otpušta samo u mjeri u kojoj postoji naknadna promjena u očekivanim kreditnim gubicima. Za finansijsku imovinu za koju Banka nema opravdanih očekivanja za povrat ili cjelokupnog neizmirenog iznosa, ili njegovog dijela, bruto knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine se smanjuje. Ovo se smatra (djelimičnim) prestankom priznavanja finansijskog sredstva.

MSFI 9 zahtijeva, u gotovo svim fazama procesa obračuna ECL, korišćenje svih raspoloživih informacija (dostupnih bez dodatnog značajnog troška ili napora) na datum procjene, gdje se potpuna automatizacija procesa smatra indikatorom nedovoljnog kvaliteta upravljanja kreditnim rizikom.

Banka vrši podjelu portfolia na:

- Individualnu procjenu (IA – Individual Assessment);
- Kolektivnu procjenu (CA – Collective Assessment).

Rezervisanje za kreditne gubitke je obračunato kolektivno (CA) za:

- Sve klijente koji nisu individualno procijenjeni po osnovu kriterijuma obezvrjeđenja i/ili materijalne značajnosti,
- Ako je rezervisanje za kreditne gubitke jednako nuli za obračun na osnovi individualne procjene.

Prilikom odmjeravanja rezervisanja za kreditne gubitke po osnovu individualne procjene, slijedeći uslovi su od velike važnosti:

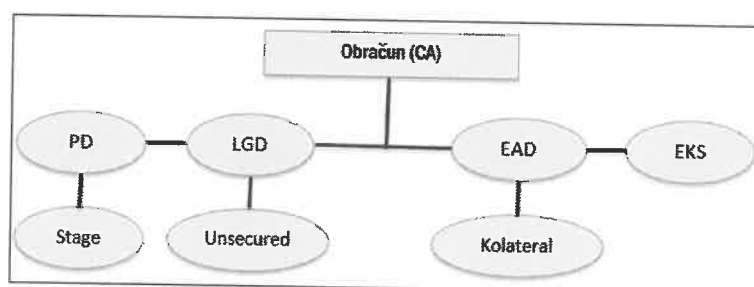
- Procjena iznosa očekivanih novčanih tokova treba da se zasniva na razumnim informacijama koje je moguće potkrijepiti i koje su dostupne bez dodatnih troškova ili napora na dan izvještavanja;

- Vremenska vrijednost novca je uzeta u obzir. Iz tog razloga, očekivani novčani tokovi su diskontovani na mjesečnom nivou;
- Kolateral je uzet u obzir tokom određivanja očekivanih novčanih tokova. Kada se nekretnine koriste kao kolateral, Banka primjenjuje korektivni faktor ("haircut") na posljednju procjenu vrijednosti nekretnine i istu diskontuje putem EKS kroz period realizacije. Ako je kolateral gotovina, garancije banaka ili države, ne primjenjuje se korektivni faktor ("haircut"), tj. koristi se 100% vrijednost kolaterala. Ako se kao kolateral koristi hartija od vrijednosti vrednovana po "mark to market" or "mark to model", vrijednost hartije se uzima u procjeni očekivanog novčanog toka.
- Više od jednog scenarija očekivanog novčanog toka se uzimaju u obzir i ponderisane su vjerovatnoćom koja odgovara mogućnosti nastupanja datog scenarija. Banka koristi 2 do 4 scenarija sa najvećom vjerovatnoćom očekivanog novčanog toka. Odluka i ponder vjerovatnoće u procesu odluke odgovarajućeg scenarija je dodijeljena od strane analitičara banke. Ukupna vjerovatnoća svih korištenih scenarija mora biti jednaka 1.

Procjena rezervisanja za kreditne gubitke se vrši kvartalno. Dakle, očekivani novčani tokovi i dodijeljeni ponderi vjerovatnoće se ponovo definišu svakog kvartala.

Osnovni razlog procjene očekivanih kreditnih gubitaka na kolektivnoj osnovi je nemogućnost entiteta, da usljed veličine svojih portfolija individualno razmatraju sve izloženosti. Svi finansijski instrumenti koji nisu predmet individualne procjene, obezvrjeđuju se na kolektivnoj osnovi. Finansijski instrumenti procijenjeni kolektivno moraju sadržavati karakteristike zajedničkog rizika, zbog čega se kolektivna procjena obavlja za homogene grupe koje proizlaze kao rezultat segmentacije portfolija.

Model kolektivne procjene ECL zaniva se na faktorima prikazanim u tabeli ispod:

Za kolektivno ocijenjene finansijske instrumente u Stage-u 1, obračunava se očekivani kreditni gubitak za period od 12 mjeseci. Očekivani kreditni gubitak za period od 12 mjeseci kao dio očekivanog kreditnog gubitka u cijelokupnom vijeku trajanja sredstva koji proizlazi iz slučaja default-a finansijskog sredstva tokom 12 mjeseci nakon datuma izvještavanja ili kraćeg perioda ako je očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta manji od 12 mjeseci. Za neiskorištene finansijske preuzete obaveze, procjena 12-mjesečnog očekivanog gubitka je zasnovana na očekivanom udjelu finansijske obaveze koja će biti iskorišćena unutar perioda od 12 mjeseci od dana izvještavanja. Za ove potrebe Banka procjenjuje faktor kreditne konverzije (CCF) u skladu sa Odlukom CBCG o adekvatnosti kapitala.

Za kolektivno ocijenjene finansijske instrumente u Stage 2, obezvrjeđenje za kreditne gubitke je jednako očekivanom kreditnom gubitku (ECL) u cjelokupnom vijeku trajanja kredita. ECL u cjelokupnom trajanju kredita je definisan kao skup svih mogućih događaja koji vode u status default-a tokom vijeka trajanja finansijskog sredstva (tj. rizik default-a finansijskog sredstva tokom vijeka trajanja istog). Obezvrjeđenje za kreditne gubitke u Stage-u 2 za pojedini finansijski instrument stoga predstavlja sumu tokom preostalih mjeseci (cjelokupnog vijeka trajanja) proizvoda izloženosti, marginalne vjerovatnoće nastanka default-a (PD), LGD-a i diskontnog faktora. Diskontovanje je izvršeno korišćenjem mjesečne EKS kredita.

Stage 3 sadrži obezvrijeđene finansijske instrumente. Dakle, pošto je događaj default-a već nastupio, parametar PD iznosi 100%, te je stoga rezervisanje za kreditne gubitke obračunato kao proizvod neto izloženosti u trenutku nastanka statusa default-a (Net EAD) i gubitka uslijed nastanka statusa default-a (LGD).

III Prikaz iznosa i kvaliteta izloženosti po različitim kategorijama na 31.12.2021. godine

U narednoj tabeli prikazane su izloženosti nakon računovodstvenog prebijanja i bez uzimanja u obzir efekata tehnika ublažavanja kreditnog rizika:

IZLOŽENOST PREMA KATEGORIJAMA na dan 31.12.2021. godine

Vrsta izloženosti	u hilj. EUR		
	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti	Neto izloženost
Kredit i potraživanja od banaka	7,364	-	7,364
Kredit i potraživanja od klijenata	184,638	4,878	179,760
Privredna društva u državnom vlasništvu	1,799	61	1,738
Privredna društva u privatnom vlasništvu	89,527	2,788	86,739
Preduzetnici	584	12	572
Jedinice lokalne samouprave	8	-	8
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	108	1	107
Fizička lica	92,327	1,933	90,394
Kreditne kartice	285	83	202
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja	42	-	42
Ukupno	192,002	4,878	187,124

U sledećoj tabeli prikazane su neto izloženosti po geografskim područjima na osnovu koje se izvodi zaključak da Banka najveći dio svojih poslovnih aktivnosti obavlja u centralnom dijelu Crne Gore.

NETO IZLOŽENOST PREMA GEOGRAFSKOM PODRUČJU
na dan 31.12.2021. godine

u hilj. EUR

Vrsta izloženosti	Crna Gora	Evropska Unija	Ostale zemlje	Neto izloženosti
Kredit i potraživanja od banaka	-	6,943	421	7,364
Kredit i potraživanja od klijenata	184,451	97	90	184,638
Privredna društva u državnom vlasništvu	1,799	-	-	1,799
Privredna društva u privatnom vlasništvu	89,527	-	-	89,527
Preduzetnici	584	-	-	584
Jedinice lokalne samouprave	8	-	-	8
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	108	-	-	108
Fizička lica	92,140	97	90	92,327
Kreditne kartice	285			285
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja	42	-	-	42
Ukupno	184,451	7,040	511	192,002

IZLOŽENOST PREMA VRSTI DJELATNOSTI
na dan 31.12.2021. godine

u hilj. EUR

Vrsta izloženosti	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti	Neto izloženost
Kredit i potraživanja od banaka	7,364	-	7,364
Kredit i potraživanja od klijenata	184,638	4,878	179,760
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2,068	69	1,999
Vađenje rude i kamena	610	7	603
Prerađivačka industrija	6,391	224	6,167
Snabdijevanje električnom energijom	3,234	5	3,229
Snabdijevanje vodom	132	-	132
Građevinarstvo	17,675	465	17,210
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	23,191	883	22,308
Saobraćaj i skladištenje	4,420	110	4,310
Usluge pružanja smještaja i ishrane	22,666	574	22,092
Informisanje i komunikacije	2,319	40	2,279
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	33	5	28
Poslovanje nekretninama	223	-	223
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	2,216	138	2,078
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	85	-	85
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	127	1	126
Obrazovanje	56	1	55
Zdravstvo i socijalna zaštita	1,628	29	1,599
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	3,294	227	3,067

Ostale uslužne djelatnosti	1,877	119	1,758
Fizička lica - rezidenti	92,206	1,969	90,237
Nerezidenti	187	12	175
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja	42	-	42
Ukupno	192,002	4,878	187,124

Lovćen Banka AD Podgorica nastoji diverzifikovati izloženost po djelatnostima. Na izvještajni period najveće učešće u portfolio kredita odobrenih pravnim licima čine trgovina i usluge pružanja smještaja i ishrane sa po 25%.

U narednim tabelama prikazana je nekvalitetna aktiva i dospjela nenaplaćena potraživanja, kako sa aspekta vrste djelatnosti koje Banka prepoznaje kao materijalno značajne, tako i sa aspekta geografskog područja, odnosno opština u Crnoj Gori. Banka definiše dospjela nenaplaćena potraživanja kao sva potraživanja koja ispoljavaju kašnjenja minimalno 1 dan u odnosu na ugovorom definisane rokove dospelja.

IZNOS NEKVALITETNE BILANSNE AKTIVE ZA MATERIJALNO ZNAČAJNE DJELATNOSTI

na dan 31.12.2021. godine

Vrsta djelatnosti	Nedospjela glavnica	Dospjela glavnica	Kamata	Rezervacije	Ispravke vrijednosti	Povećanje/smanjenje rezervacija	Povećanje/smanjenje ispravki
Usluge pružanja smještaja i ishrane	3,549	122	15	1,089	405	992	335
Građevinarstvo	1,503	313	68	622	297	46	- 138
Trgovina i popravka motornih vozila i motocikala	92	950	89	851	684	287	305
Ostalo	2,417	1,776	346	918	645	480	263
UKUPNO	7,561	3,162	519	3,479	2,030	1,805	765

u hilj. EUR

IZNOS NEKVALITETNE BILANSNE AKTIVE PO GEOGRAFSKIM PODRUČJIMA

na dan 31.12.2021. godine

Opština	Nedospjela glavnica	Dospjela glavnica	Kamata	Rezervacije	Ispravke vrijednosti
BAR	185	157	16	189	95
BUDVA	1,874	181	63	564	281
CETINJE	138	191	30	273	171
HERCEG NOVI	25	104	15	105	89
KOTOR	329	354	56	496	337
NIKŠIĆ	93	113	18	107	120
PODGORICA	4,551	1,966	300	3,253	2,097
TIVAT	3	16	2	18	18
ROŽAJE	14	2	1	6	12
ULCINJ	349	78	17	191	49

u hilj. EUR

PETNJICA	-	1	0	0	1
UKUPNO	7,561	3,161	519	5,202	3,268

U sledećoj tabeli prikazane su promjene u ispravkama vrijednosti za bilansnu aktivu:

na dan 31.12.2021. godine (u hilj. EUR)

Ispravke vrijednosti	31.12.2020	Trošak obezvrjeđenja	31.12.2021
Kreditni stanovištvu	1,753	373	2,126
Kreditni privrednim subjektima	2,325	727	3,052
Ukupno krediti klijentima	4,078	1,100	5,178

10. PODACI O OPTEREĆENOJ I NEOPTEREĆENOJ IMOVINI

Ukupna imovina Banke na dan 31.12.2022.godine iznosi 289,067 hilj.€. Banka nema opterećene imovine.

11. PODACI O PRIMJENI STANDARDIZOVANOG PRISTUPA

Ovo poglavlje se u cjelosti odnosi na implementaciju novog regulatornog okvira koji se primjenjuje počev od 01.01.2022. godine.

Banka za obračun kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik primjenjuje standardizovani pristup. Shodno tome, sve izloženosti koje podliježu kreditnom riziku raščlanjene su na bilansne izloženosti i vanbilansne izloženosti. Svaka izloženost raspoređuje se u jednu od sledećih kategorija izloženosti, primjenjujući „drvo odlučivanja“ iz stava 4 člana 129 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija za utvrđivanje prioriteta prilikom raspoređivanja izloženosti u odgovarajuće kategorije:

- (a) pozicije sekjuritizacije;
- (b) visokorizične izloženosti;
- (c) izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja;
- (d) izloženosti sa statusom neispunjavanja obaveza;
- (e) izloženosti u obliku udjela ili akcija u CIU-ima/izloženosti u vidu pokrivenih obveznica;
- (f) izloženosti obezbijeđene nepokretnostima;

- (g) izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom;
- (h) sve ostale klase izloženosti koje uključuju:
 - izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama,
 - izloženosti prema regionalnoj ili lokalnoj samoupravi,
 - izloženosti prema subjektima javnog sektora,
 - izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama,
 - izloženosti prema međunarodnim organizacijama,
 - izloženosti prema institucijama,
 - izloženosti prema privrednim društvima;
 - izloženosti prema „retail“-u.
- (i) ostale stavke,

pri čemu se na svaku od navedenih kategorija primjenjuje odgovarajući ponder rizika, a na stavke vanbilansne izloženosti i odgovarajući faktor konverzije (engl.CCF), nakon čega se izračunava ukupna rizikom ponderisana bilansna i vanbilansna aktiva.

- (1) Banka izračunava kapitalni zahtjev za devizni rizik ako zbir njene ukupne neto devizne pozicije i njene neto pozicije u zlatu, izračunat u skladu sa odredbama člana 459 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija, prelazi 2% regulatornog kapitala kreditne institucije. Kapitalni zahtjev za devizni rizik izračunava se tako što se zbir ukupne neto devizne pozicije Banke i njene neto pozicije u zlatu, konvertovanih u EUR valuti po važećem spot deviznom kursu, pomnoži ponderom 8%.
- (2) Banka za značajne valute koje su visoko korelisane, obračunava niži kapitalni zahtjev za devizni rizik u skladu sa članom 461 pomenute Odluke.
- (3) Prema jednostavnom pristupu (engl. Basic Indicator Approach), kapitalni zahtjev za operativni rizik jednak je 15% trogodišnjeg prosjeka zbira sledećih elemenata, koji su uključeni u zbir sa svojim pozitivnim ili negativnim predznakom:
 - 1) kamatni i slični prihodi;
 - 2) kamatni i slični rashodi;
 - 3) prihodi od akcija i ostalih hartija od vrijednosti sa varijabilnim/fiksni prihodom;
 - 4) prihodi od naknada i provizija;
 - 5) rashodi od naknada i provizija;
 - 6) neto dobit ili gubitak iz finansijskog poslovanja;
 - 7) ostali prihodi iz redovnog poslovanja.

(4) Način obračuna regulatornih zahtjeva za kapitalom:

Rizici iz suba I	Primijenjena metodologija obračuna	referentna poglavlja Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija
Kreditni rizik	Standardizovani pristup	GLAVA II KAPITALNI ZAHTEVI ZA KREDITNI RIZIK/ODJELJAK 2 – Standardizovani pristup (članovi od 128 do 160)
Devizni rizik	Standardizovani pristup	ODJELJAK 3 – Kapitalni zahtjev za devizni rizik (članovi od 458 do 461)
Operativni rizik	Jednostavni pristup	GLAVA III – KAPITALNI ZAHTEV ZA OPERATIVNI RIZIK / ODJELJAK 2 – Jednostavni pristup (članovi 351 i 352)

12. PODACI O IZLOŽENOSTI TRŽIŠNOM RIZIKU

Banka nije planom definisala knjigu trgovanja, te u tom smislu i upravljanje tržišnim rizicima je pojednostavljeno i svedeno na upravljanje deviznim rizikom. U tom smislu, kreirana su akta kojima se dodatno unapređuje mjerenje i upravljanje ovim rizikom, a istovremeno i daje osnova stresnog testiranja kojim se sagledava efekat na kapital Banke.

S obzirom na ne tako značajan obim poslovanja u stranoj valuti, izloženost deviznom riziku je na veoma niskom nivou. Svakako, izloženost deviznom riziku prati se i upravlja na dnevnom nivou (dnevno izvješćavanje i zatvaranje pozicija), putem održavanja deviznih pozicija u okviru interno propisanih limita.

Pri tome, sistem upravljanja deviznim rizikom zasnovan je na dva paralelna pristupa:

- upravljanje deviznim rizikom u skladu sa regulatornim zahtjevima (regulatorni pristup);
- upravljanje deviznim rizikom na osnovu interne metodologije (interni pristup).

U skladu sa podjelom na upravljanje deviznim rizikom u skladu sa regulatornim i internim pristupom i sistem limita obuhvata regulatorno definisane limite i interno definisane limite propisane internim aktima Banke. Pri tome, Banka je tokom 2021.godine poslovala u skladu sa uspostavljenim sistemom limita.

Definisani interni limiti respektuju devizni aspekt GAP-ova deviznog rizika i definišu stukturu limita po svim značajnim valutama, kao što su EUR, USD, CHF i za ostale valute zbirno.

Banka računa kapitalne zahtjeve, odnosno potrebni kapital za tržišne rizike u skladu sa regulativom CBCG, primjenjujući standardizovan pristup.

Obračun kapitalnog zahtjeva, odnosno potrebnog kapitala za devizni rizik Banka vrši po osnovu pozicija u bankarskoj knjizi.

Banka u skladu sa primjenom nove regulative, počev od 01.01.2022.godine izračunava kapitalni zahtjev za devizni rizik ako zbir njene ukupne neto devizne pozicije i njene neto poziciju u zlatu, prelazi 2% regulatornog kapitala Banke. Kapitalni zahtjev za devizni rizik

izračunava se tako što se zbir ukupne neto devizne pozicije kreditne institucije i njene neto pozicije u zlatu, konvertovanih u EUR valuti po važećem spot deviznom kursu, pomnoži ponderom 8%.

Banka može da, za značajne valute koje su visoko korelisane, obračunati niži kapitalni zahtjev za devizni rizik. Kapitalni zahtjevi za usklađenu poziciju u dvijema visoko korelisanim valutama izračunavaju se tako što se iznos usklađene pozicije pomnoži ponderom 4%.

13. PODACI O UPRAVLJANJU OPERATIVNIM RIZIKOM

Operativni rizik se u Banci definiše kao vjerovatnoća ostvarenja gubitka u poslovanju Banke, uslijed neadekvatnih ili propusta vezanih za interne procese, kontrole i ljude ili/i eksternih događaja, odnosno usled slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu Banku izložiti riziku.

U cilju što efikasnijeg upravljanja operativnim rizikom Banka je implementirala softversko rješenje koje omogućava zaduženim i odgovornim licima da kroz sistem vrše prijavljivanje operativnih rizika, dok zaposlenim u Sektoru upravljanja rizicima omogućava sistematski pregled i lakše praćenje i izvještavanje.

Identifikacija, mjerenje, monitoring i kontrola operativnog rizika bliže su definisani internim aktima, Politikom i Procedurom upravljanja operativnim rizikom. U toku 2021. godine usvojene su Procedura upravljanja rizicima koji su povezani sa eksternalizacijom i Metodologija procjene uticaja rizika povezanih sa eksternalizacijom u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima koji su povezani sa eksternalizacijom.

Banka u kalkulaciji potrebnog kapitala za pokriće operativnog rizika koristi jednostavni metod, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.

14. PODACI O KLJUČNIM INDIKATORIMA

Banka počev od 01.01.2022. obračun kapitala sprovodi shodno članu 101 Odluke o adekvatnosti kapitala. Iako koeficijent likvidne pokrivenosti nije regulatorno propisan tokom 2021-e godine, Banka je isti izračunavala. U tabeli niže dat je pregled ključnih indikatora:

Podaci o ključnim indikatorima			
Mjesec 2021	Koeficijent likvidne pokrivenosti	Ukupna likvidna imovina (000)	Neto odlivi (000)
31.1.21	282%	56,081	16,103
28.2.21	335%	62,670	15,045
31.3.21	299%	60,714	16,937
Prosjek za Q1	305%	59,822	16,028
30.4.21	249%	56,093	19,152
31.5.21	285%	59,141	18,161
30.6.21	294%	61,313	18,173
Prosjek za Q2	276%	58,849	18,495
31.7.21	316%	67,291	19,220
31.8.21	425%	85,982	18,206
30.9.21	409%	82,658	18,071
Prosjek za Q3	383%	78,644	18,499
31.10.21	361%	84,669	21,320
30.11.21	423%	85,557	18,070
31.12.21	408%	83,815	18,689
Prosjek za Q4	397%	84,680	19,359
Prosjek za 12 mjeseci	340%	70,499	18,095

15. PODACI O IZLOŽENOSTI RIZIKU KAMATNE STOPE IZ POZICIJA KOJIMA SE NE TRGUJE

Priroda kamatnog rizika kojem je izložena Banka svodi se na izloženosti koje nastaju u bankarskoj knjizi i koje nastaju kao posljedica pridobijanja izvora i plasiranja sredstava po različitim vrstama kamatnih stopa. U skladu sa navedenim, profil kamatnog rizika rezultat je izloženosti u bankarskoj knjizi koje Banka ima u fiksnoj i varijabilnoj kamatnoj stopi. Stručne službe Banke, na osnovu redovnih gap i ratio analiza i izrade stresnih scenarija detaljno prate kamatno osjetljive pozicije i preduzimaju korake na kreiranju strukture kamatonosne aktive i pasive u okviru određenih limita. Utvrđivanje izloženosti riziku kamatne stope vrši se na osnovu Gap analize za različite vremenske periode. Na taj način mjeri se uticaj promjene tržišnih kamatnih stopa na kretanja neto kamatne marže.

16. PODACI O IZLOŽENOSTI POZICIJAMA SEKJURITIZACIJE

Banka nema sekjuritizacijskih transakcija i izloženosti pa stoga ne objavljuje infomacije o takvim izloženostima.

17. PODACI U VEZI POLITIKE PRIMANJA

Sistem plata, pragovi i kategorije podobnosti za nivoe zarada obuhvaćeni su posebnim sistemom sa fiksnim principima, prateći trenutne tržišne cijene i interne politike. Banka vodi politiku fiksnih primanja, poštujući princip jednakosti zarada i regulativu koja se odnosila na način utvrđivanja Zarade zaposlenog.

Ugovorena zarada do 31.12.2021. godine sastojala se od osnovne zarade (koja se utvrđivala množenjem obračunske vrijednosti koeficijenta i koeficijenta složenosti poslova), posebnog dijela zarade, kao i uvećanja zarade shodno zakonskim osnovama. S obzirom na to da nisu bili utvrđeni i definisani normativi i kriterijumi za vrjednovanje ostvarenih rezultata rada, prilikom utvrđivanja zarade tretiralo se da je Zaposleni za vrijeme provedeno na radu ostvario standardni radni učinak.

Tokom 2021.godine Banka je u saradnji sa partnerom Glenfield Training&Consulting Doo radila na projektu implementacije procedura upravljanja i mjerenja učinkom. Projekat je u fazi harmonizacije sa novom regulativom.

Shodno odredbama Zakona o kreditnim institucijama i Odluke o primanjima u kreditnim institucijama a koje će se primjenjivati od 01.01.2022. godine, Banka je izradila Politiku primanja kojom je definisala osnovne principe i standarde isplate ličnog dohodka i svih drugih primanja zaposlenih Banke, uključujući i utvrđivanje kategorija onih zaposlenih koji imaju značajan uticaj na rizični profil Banke, kao i način izvještavanja Centralne banke Crne Gore u skladu sa novom regulativom.

Naime, Banka je propisala sve oblike naknada koji mogu biti predmet isplate svojim zaposlenima, a koji se smatraju naknadama temeljem važeće Odluke o primanjima u kreditnim institucijama, definisala politike i prakse primanja koje su dosljedne i kojima se promoviše adekvatno i efikasno upravljanje rizicima povezanim sa ovom djelatnošću Banke, kao i transparentno nagrađivanje zaposlenih u cilju zadržavanja i privlačenja zaposlenih koji će osigurati ostvarivanje ciljeva Banke u skladu sa strategijom, dugoročnim ciljevima i rizicima.

- Kvantitavni podaci o primanjima, podijeljeni prema oblasti poslovanja:

	Bruto iznos	Neto iznos
Poslovne linije podrške poslovanju	1.573.701,15	1.056.268,18
Komercijalne poslovne linije (front office)	1.192.446,44	815.624,76

- Podaci o primanjima koje se odnose na više rukovodstvo i druge zaposlene koji imaju značajan uticaj na rizični profil Banke:

Fiksna primanja	Bruto iznos	Neto iznos
Više rukovodstvo i drugi zaposleni koji imaju značajan uticaj na rizični profil Banke	1.101.921,45	750.619,24

- U toku 2021. godine nije bilo varijabilnih niti garantovanih varijabilnih primanja, Takođe, nije bilo ni odloženih primanja dodijeljenih za uspješnost u

prethodnim godinama, odloženih primanja za koje se pravo prenosi u finansijsku godinu a koja su isplaćena tokom 2021. godine.

- Podaci o isplaćenim otpremninama u toku 2021. godine:

Broj dodijeljenih otpremnina	2
Najveća dodijeljena otpremnina jednom licu (bruto iznos)	35.165

- nije bilo otpremnina koje su dodijeljene u prethodnim periodima a isplaćene tokom 2021. godine kao ni odloženih otpremnina.
- Podaci o zaposlenima čija primanja prelaze iznos od 50.000 eura:

Bruto iznos zarade za 2021.	broj zaposlenih
Bruto preko 50 hilj	2
Bruto preko 75 hilj	3

18. PODACI O KOEFICIJENTU FINANSIJSKOG LEVERIDŽA

Banka podatke o finansijskom leveridžu će javno objaviti tokom 2022.godine, imajući u vidu da na 31.12.2021. godine nije izračunavala koeficijent finansijskog leveridža.

19. PODACI U VEZI ZAHTJEVA ZA LIKVIDNOŠĆU

Cilj upravljanja likvidnošću Banke jeste da se uz poštovanje svih zakonskih ograničenja obezbijedi potreban i dovoljan nivo sredstava koji će osigurati da se u svakom trenutku zadovolji tražnja deponenata i korisnika usluga i obezbijedi na drugoj strani ispunjenje profitnih ciljeva, definisanih poslovnom politikom Banke, uz prihvatljiv nivo rizika, i samim tim eliminiše mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke.

Banka upravlja rizikom likvidnosti i na strani pasive i na strani aktive. Rizik likvidnosti nastaje uslijed:

- povlačenja postojećih izvora finansiranja ili nemogućnosti pribavljanja novih, što je rizik likvidnosti izvora finansiranja (eng. Funding liquidity risk) , i
- otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu, što je tržišni rizik likvidnosti.

U cilju identifikacije rizika likvidnosti, Banka:

- Analizira sve značajne bilansne i vanbilansne stavke i određuje njihov uticaj na rizik likvidnosti Banke (npr. stepen koncentracije depozita u pogledu ročne i sektorske strukture; diversifikacija cjelokupnih izvora finansiranja; mogućnost tražnje za likvidnošću po osnovu kreditnih plasmana i vanbilansnih stavki itd.);

- Analizira moguću povezanost rizika likvidnosti izvora finansiranja i tržišnog rizika likvidnosti;
- Vršiti adekvatno vrednovanje pozicija aktive u skladu sa odgovarajućim regulatornim i međunarodnim standardima u cilju tačne procjene vrijednosti likvidne aktive;
- Identifikuje potencijalne izvore likvidnosnog rizika za Banku prilikom uvođenja novih proizvoda i usluga u njen asortiman.

Banka u mjerenju i procjeni rizika likvidnosti primjenjuje različite tehnike, u zavisnosti od toga da li je riječ o kratkoročnoj ili dugoročnoj likvidnosti:

- Projekcija novčanih tokova (operativni alat);
- Dnevni i dekadni regulatorni pokazatelj likvidnosti za kratkoročnu likvidnost;
- Gap analiza likvidnosti za dugoročnu likvidnost;
- LCR (Liquidity coverage ratio);
- Koncentracija izvora finansiranja;
- Stresno testiranje; i
- Ostale (ad hoc) tehnike.

Banka svoje poslovanje i aktivnosti bazira na već usvojenim procedurama i metodologijama koje su usaglašene sa pozitivno zakonskom regulativom.

Banka je definisala sledeće aktivnosti za slučaj kritično niskog nivoa likvidnosti kroz plan upravljanja:

Aktivnostima za slučaj kritično niskog nivoa likvidnosti definišu se postupci za stabilizaciju izvora sredstava, kao i alternativnih scenarija finansiranja, čime bi se nadomjestio deficit sredstava.

20. PODACI O PRIMJENI IRB PRISTUPA NA KREDITNI RIZIK

Banka iznose rizikom ponderisane izloženosti ne izračunava pristupom zasnovanim na internim rejtingima (IRB pristup), te stoga ne objavljuje informacije o takvim izloženostima.

21. PODACI U VEZI PRIMJENE TEHNIKA UBLAŽAVANJA KREDITNOG RIZIKA

Banka je propisala sljedeća interna akta kojima se rukovodi kod ublažavanja kreditnog rizika, i to :

- Proceduru o vrstama i tehnikama ublažavanja kreditnog rizika i

• Proceduru upravljanja kolateralima i

U svom poslovanju banka može koristiti materijalne i nematerijalne vrste i tehnike kreditne zaštite.

Materijalna kreditna zaštita može imati jedan od sljedećih oblika:

- finansijski kolateral;
- bilansno netiranje;
- master sporazumi o netiranju koji obuhvataju repo transakcije, transakcije davanja ili uzimanja u zajam hartija od vrijednosti ili robe i/ili ostale transakcije na tržištu kapitala;
- ostala materijalna kreditna zaštita, u vidu:
 - gotovine deponovane kod trećeg lica,
 - polisa životnog osiguranja,
 - instrumenata koji će na zahtjev biti otkupljeni.

Nematerijalna kreditna zaštita može biti u vidu garancija i kontragarancija.

Materijalna kreditna zaštita se može priznati samo ukoliko je imovina koja predstavlja kreditnu zaštitu dovoljno likvidna, a vrijednost imovine je stabilna tokom vremena i pruža odgovarajuću sigurnost po pitanju nivoa postignute kreditne zaštite.

Nematerijalna kreditna zaštita se može priznati samo ukoliko je strana koja pruža zaštitu dovoljno pouzdana, a ugovor o zaštiti je sprovediv u svim pravnim sistemima u kojima Banka posluje i pruža odgovarajuću sigurnost po pitanju nivoa postignute kreditne zaštite.

Kao pružaoci nematerijalne kreditne zaštite priznaju se sljedeći subjekti:

- centralne vlade i centralne banke;
- jedinice regionalne i lokalne samouprave;
- multilateralne razvojne banke;
- međunarodne organizacije čijim izloženostima se, u skladu sa ovom odlukom, dodjeljuje ponder rizika 0%;
- javna državna tijela;
- institucije;
- pravna lica koja kontroliše Centralna banka;
- ostala privredna društva, uključujući i nadređena i podređena društva banke pod uslovom da imaju kreditni rejting priznate eksterne institucije koji odgovara najmanje drugom stepenu kreditnog kvaliteta.

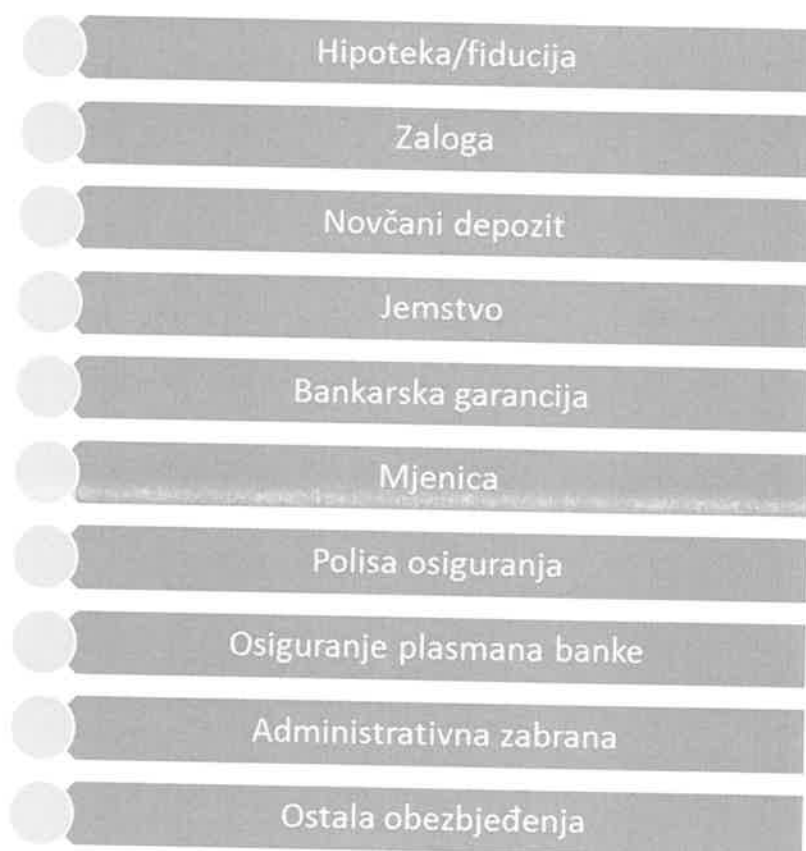
Pored gore navedenih pružalaca nematerijalne kreditne zaštite, prihvatljivim pružaocima nematerijalne kreditne zaštite mogu se priznati i druge finansijske institucije ukoliko su ispunjeni sljedeći uslovi:

- institucija ima dozvolu ili odobrenje za rad koju je izdalo nadležno tijelo odgovorno za izdavanje odobrenja za rad i nadzor nad kreditnim institucijama;

- nadzorom nad radom institucije vrši nadležno tijelo koje je odgovorno za nadzor kreditnih institucija; i
- institucija podliježe prudencionim zahtjevima ekvivalentnim zahtjevima koji se primjenjuju na kreditne institucije.

Kreditna zaštita propisana aktima Banke mora biti pravno primjenljiva i zakonski sprovediva u svim relevantnim pravnim sistemima u kojima Banka posluje.

U tom smislu, u skladu sa svojom strategijom poslovanja i prirodom poslova koje obavlja, a uvažavajući odredbe Odluke o adekvatnosti kapitala CBCG koje definišu vrste i tehnike kreditne zaštite, Banka uzima sledeća sredstva obezbeđenja kao kolaterale za svoje plasmane:

Prije nego što prihvati hipoteku kao sredstvo obezbeđenja plasmana Banka obezbeđuje stručnu i nezavisnu procjenu vrijednosti nepokretnosti od strane ovlašćenog procjenitelja prihvatljivog za Banku. Procjena vrijednosti nepokretnosti treba da predstavlja cijenu koju prodavac može u razumnim granicama očekivati da postigne na slobodnom tržištu, ukoliko raspolaže razumnim vremenskim rokom za prodaju.

Ovlašćeni procjenitelj može da bude:

- spoljni ovlašćeni procjenitelj sa odgovarajućom licencom, sa kojim Banka ima zaključen poseban ugovor.

Kao vrijednost kolaterala u obliku nepokretnosti uzima se procjena tržišne vrijednosti nepokretnosti koju je uradio ovlašćeni procjenitelj u skladu sa Metodologijom za procjenu vrijednosti imovine (Službeni List CG br. 64/18). Poželjno je da ovlašćeni procjenitelj posjeduje Recognised European Valuer REV (TEGoVA) sertifikat ili MRICS RV sertifikat (Member of Royal Institution of Chartered Surveyors, Registered Valuer).

Kao sredstvo obezbjeđenja Banka može da ugovori zalogu. Pomoću zaloge, Banka je ovlašćena da naplati svoja potraživanja iz pokretne imovine, hartije od vrijednosti, dobara ili drugih predmeta zaloge ukoliko dužnik ne izmiri svoje finansijske obaveze o roku. Banka može samo u izuzetnim slučajevima da uzme sopstvene akcije kao sredstvo obezbjeđenja plasmana.

Zaloga nad pokretnom imovinom (vozila, mašine, uređaji, oprema i sl.) po pravilu se uzima samo kao dodatno obezbjeđenje izloženosti.

Zaloga nad pokretnom imovinom mora da ispunjava sljedeće uslove:

- Da postoji likvidno tržište, koje omogućava brzu i efikasnu realizaciju kolaterala po odgovarajućoj cijeni;
- Da postoje pouzdani, opšte prihvaćeni i javno dostupni podaci o tržišnim cijenama uporedive pokretne imovine na sekundarnom tržištu;
- operativni uslovi:
 - prednost nad ostalim povjericima pri realizaciji obezbjeđenja,
 - početno vrijednovanje i kasnija revalorizacija moraju u potpunosti da uvažavaju bilo kakvo pogoršanje ili zastarjelost obezbjeđenja,
 - Banka mora da ima pravo na fizički pregled obezbjeđenja,
 - odgovarajuće osiguranje od štete predmeta zaloge,
 - zaloga mora da bude upisana u Registar založnih prava na pokretnim stvarima.

Zaloga nad pokretnom imovinom (vozila, mašina, uređaja, opreme i sl.) načelno se preporučuje za obezbjeđenje izloženosti koje imaju ročnost do 3 godine, a za duži period samo kao izuzetak.

Zaloga nad zalihami nije prihvatljiv oblik obezbjeđenja, budući da vlasnik u vrijeme ručne zaloge na zalihami ne bi trebalo da raspolaže, dakle prodaje, daje u zalog i sl.

U svim slučajevima kada se kao sredstvo obezbjeđenja nudi garancija ili kontragarancija druge poslovne banke, analizu mora izvršiti Sektor za upravljanje rizicima i problematičnim plasmanima zahtjev organizacionog dijela koji analizira zahtjev privrednog subjekta. Banka teži da pribavi garancije i kontragarancije sljedećih karakteristika:

- garancije Republike Crne Gore, međunarodnih razvojnih banaka i država, kao i banaka sa sjedištem u navednim državama kreditnog kvaliteta 3 ili boljeg, procenjenog od strane priznatih eksternih kreditnih institucija za procjenu

kreditnog rizika (ECAI) ili agencija za kreditiranje izvoza potpisnica sporazuma OECD-a. Takođe, Banka prihvata garancije izdate od strane jedinica lokalne samouprave iz Republike Crne Gore.

- datum dospeljeća garancije nije raniji od dospeljeća plasmana;
- garancija je u istoj valuti kao i plasman.

Banka ugovara depozit, kao instrument obezbjeđenja. Takođe, depozit može biti položen od glavnog dužnika ili trećeg lica uz ovlašćenje Banci da sa istim može raspolagati za slučaj docnje, aktiviranja garancije i sl. Banka teži da pribavi depozite sljedećih karakteristika kao sredstva obezbjeđenja :

- datum dospeća depozita nije raniji od datuma dospeća plasmana;
- depozit je u istoj valuti kao i plasman.

Obezbjeđenje novčanim depozitom formalno se uspostavlja sklapanjem ugovora o depozitu, koji se sklapa uz ugovor o kreditu/garanciji koje taj depozit obezbjeđuje.

Najkasnije prilikom sklapanja ugovora o kreditu mora da bude sklopljen i ugovor o oročenju depozita.

Banka ugovara jemstvo drugog lica, kao instrument obezbjeđenja. Banka vrši sveobuhvatnu kreditnu analizu kvantitativnih i kvalitativnih faktora na isti način kao i pri analizi dužnika, uključujući i utvrđivanje internog rejtinga jemca.

Minimalni uslovi za jemstvo kao sredstvo obezbjeđenja su:

- Zadovoljavajuća kreditna sposobnost jemca;
- jemac mora da potpiše izjavu o jemstvu kojom se obavezuje na izvršenje obaveze
- jemac mora da plati potrebne troškove koje je imao poverilac u cilju naplate duga od glavnog dužnika.

Zaloga na HoV može biti priznata kao finansijski kolateral, ukoliko su ispunjeni sljedeći uslovi:

- između dužnika i finansijskog instrumenta postoji niska korelacija, u smislu da:
 - kreditna sposobnost dužnika i vrijednost kolaterala nijesu materijalno pozitivno korelisani,
 - finansijski instrument nije dužnička hartija od vrijednosti dužnika ili lica koje sa dužnikom čine grupu povezanih lica;
- postoji pravna sigurnost realizacije kolaterala, u smislu da:
 - Banka može ispuniti sve ugovorne i zakonske obaveze i preduzeti sve potrebne aktivnosti u cilju obezbjeđenja sprovodivosti ugovora o kolateralu po propisima koji se primjenjuju na takve ugovore,
 - Banka je obezbijedila pravno mišljenje kojim se potvrđuje sprovodivost ugovora o kolateralu u svim relevantnim pravnim sistemima u kojima posluje

- i preduzima sve potrebne aktivnosti kako bi se obezbijedila kontinuirana sprovodivost tih ugovora;
- Banka zadovoljava sljedeće operativne uslove:
 - ugovori o kolateralu su na odgovarajući način dokumentovani, uključujući i jasne procedure za pravovremenu realizaciju kolaterala,
 - Banka je uspostavila adekvatne procedure i procese za kontrolu svih rizika koji proizilaze iz korišćenja kolaterala, uključujući i rizike primjenljivosti i smanjene primjenljivosti kreditne zaštite, rizike vrijednovanja, rizike povezane sa prestankom kreditne zaštite i rizike koncentracije koji proizilaze iz korišćenja kolaterala,
 - Banka je usvojila akte kojima je definisala vrste i iznose prihvatljivih kolaterala,
 - Banka je utvrdila tržišnu vrijednost kolaterala i usklađuje je sa tržišnom vrijednošću minimalno svaka tri mjeseca, odnosno češće ukoliko raspolaže informacijama koje upućuju na značajno smanjenje tržišne vrijednosti kolaterala,
 - za kolateral u posjedu trećeg lica Banka preduzima odgovarajuće aktivnosti koje obezbjeđuju da to lice odvojeno evidentira taj kolateral od sopstvene imovine.

Banka koristi kao obezbjeđenje polisu osiguranja pokretne i nepokretne imovine kod osiguravajućeg društva. Polisa osiguranja se koristi kao dodatno obezbjeđenje u slučaju uspostavljanja založnih prava na pokretnim i nepokretnim stvarima u korist Banke. Takođe, polisa osiguranja života je obavezna kod odobravanja stambenih kredita za klijente kod kojih posljednja rata prelazi 65-tu godinu starosti.

Kao obavezan instrument obezbjeđenja Banka ugovara mjenice, osim kada Banka sklopi Ugovor o novčanom depozitu u iznosu 100% izloženosti, a kod kredita fizičkim licima i administrativnu zabranu na platu. Pored pomenutih instrumenata obezbjeđenja, Banka može ugovarati i ostale instrumente (avale i garancije drugih poslovnih banaka, korporativne garancije, cesije potraživanja radi naplate i slično) primjenjujući dobru poslovnu praksu.

Struktura sredstava obezbjeđenja

Tip kolaterala	31.12.2021			Stepen pokrića
	Privreda	Stanovništvo	Ukupno	
Hipoteke	196,902	190,347	387,250	209.73%
Poslovna	87,975	28,126	116,101	62.88%
Stambena	69,009	144,656	213,665	115.72%
Zemljište	29,628	16,811	46,439	25.15%
Ostalo	10,291	754	11,045	5.98%
Zaloga	2,818	438	3,256	1.76%
Depoziti	4,369	2,386	6,754	3.66%
Ukupno	204,089	193,172	397,261	253.74%

22. PODACI U VEZI PRIMJENE NAPREDNIH PRISTUPA ZA OPERATIVNI RIZIK

Banka koristi jednostavni pristup za obračun potrebnog kapitala za operativni rizik, pa stoga ne objavljuje informacije.

23. PODACI U VEZI PRIMJENE INTERNIH MODELA ZA TRŽIŠNI RIZIK

Banka izračunava svoje kapitalne zahtjeve u skladu sa članom 101 stav 3 tač. 2 i 3 Odluke o adekvatnosti kapitala, pa stoga ne objavljuje informacije.

Izveštaj pripremio :

Vladimir Duborija

Direktor Sektor za upravljanje rizicima i problematičnim plasmanima

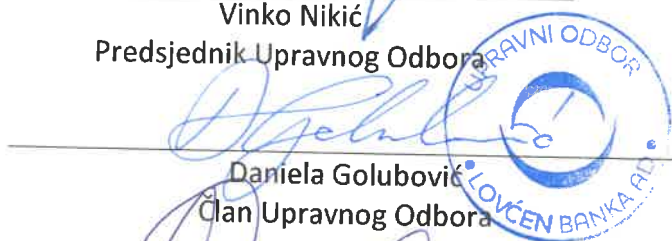
Izveštaj usvojio:

Upravni Odbor banke Lovćen Banke:

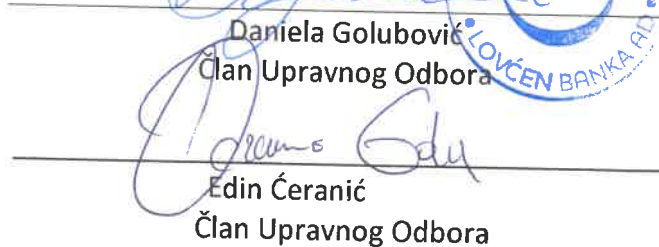
Vinko Nikić

Predsjednik Upravnog Odbora

Daniela Golubović

Član Upravnog Odbora

Edin Čeranić

Član Upravnog Odbora